

EESTI PANGA RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE 31. DETSEMBRIL 2020 LÖPPENUD MAJANDUSAASTA KOHTA

EESTI PANGA FINANTSSEISUNDI ÜLEVAADE

KAPITAL JA RESERVID

Eesti Panga kapital oli 2020. aasta 31. detsembri seisuga 480,4 miljonit eurot. Üksikasjalik teave Eesti Panga kapitali kohta on esitatud bilansi lisa kirjel 30 „Kapital ja reservid“.

ERALDIS FINANTSRISKIDE KATTEKS

Võttes arvesse riskihinnanguid, suurendas Eesti Pank eraldise mahtu finantsriskide katteks. Eraldise suurust ja jätkuvat vajalikkust hinnatakse igal aastal, võttes arvesse mitmeid tegureid. Riskihinnang põhineb riski kandvate varade riskiväärtuste arvutustel, mis omakorda arvestab riski kandvate varade hulka, jooksva majandusaasta vältel realiseerunud riskide ulatust ning eelolevaks aastaks prognoositavat tulemust. 2019. aasta 31. detsembri seisuga ulatus finantsriskide katteks ettenähtud eraldis 81,6 miljoni euroni. Pank kandis 2020. aastal eraldisse 11 miljonit eurot. Selle tulemusel kasvas riskieraldis 92,6 miljoni euroni. Vaata ka bilansi lisa kirje 28 „Eraldised“.

ERALDIS EESTI KROONI VAHETUSKOHUSTUSE TÄITMISEKS

Euro kasutuselevõtust on möödunud kümme aastat ja seniajani on ringlusest tagasi tulemata ligi 44,4 miljoni euro väärtuses Eesti kroone. Suure tõenäosusega tulevikus kõiki emiteeritud kroone eurodeks ei vahetata, kuna osa neist on hävinenud, osa aga jäetud mälestuseks. Seetõttu moodustati 2016. aastal sihtotstarbeline eraldis summas 29,6 miljonit eurot. Eraldise arvelt rahastatakse tulevikus tehtavaid kroonide vahetusi eurode vastu. 2020. aastal vähendati eraldist Eesti kroonide tagastamise tõttu summas 202,1 tuhat eurot (2019. aastal 387,8 tuhat eurot), selle tulemusena kahanes eraldis Eesti krooni vahetuskohustuse täitmiseks 28,1 miljoni euroni.

ÜMBERHINDLUSKONTOD

Kulla, valuuta ja väärtpaberitega seotud realiseerimata kasumit ei kajastata tulude-kulude aruandes tuluna ning see kantakse ümberhindluskontodele Eesti Panga bilansi kohustuste poolel. Neil kontodel olevaid varasid kasutatakse hindade ja/või vahetuskursside edasise ebasoodsa arengu mõju vähendamiseks panga finantstulemusele. Seega saab selliste finantspuhvrite abil tugevdada panga võimet finantsriskidele vastu panna. Kulla, valuuta ja väärtpaberite ümberhindluskontode kogusumma oli 2020. aasta detsembri lõpu seisuga 63,5 miljonit eurot (2019. aastal 34,8 miljonit eurot). Vaata lähemalt arvestuspõhimõtteid käsitlevat lisa ning bilansi lisa kirje 29 „Ümberhindluskontod“.

2020. AASTA FINANTSTULEMUS

2020. aastal oli Eesti Panga puhaskasum 3,4 miljonit eurot (2019. aastal 28,4 miljonit eurot).

2020. aastal kahanes puhas intressitulu 26,8 miljoni euroni (2019. aastal 29,4 miljonit eurot). Peamine osa intressitulust tuli tuletistehingutelt, väärtpaberitelt ning Eesti krediidasutuste ülereservidelt. 2020. aastal oli investeerimisportfelli tootlus kõrge. Vahepealsele märkimisväärsele kõikumisele vaatamata oli keskkond panga investeerimisportfelliga väga soodne ja kokkuvõttes töid nii võlakirjade kui

ka aktsiate kerkinud hinnad pangale märkimisväärset tulu. Eesti Panga puhastulu suurendas tulu aktsiatelt ja osalustelt summas 8,5 miljonit eurot, sh Euroopa Keskpanga (EKP) kasumi jaotus summas 6,2 miljonit eurot. Vaata lähemalt tulude-kulude aruande lisa kirje 34 „Tulu aktsiatelt ja osalustelt”.

Eesti Panga põhitegevuskulud kokku (sh amortisatsioon) kahanesid 20,3 miljonilt eurolt 2019. aastal 19,8 miljoni euroni 2020. aastal. Suuremad kulutused tehti töötasudele ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogiale.

RISKID

Eesti Pangas on juurutatud riskide juhtimise süsteem, mis hõlmab kõiki panga protsesse ja võimaldab käsitleda erinevaid riske ühes raamistikus. Riskijuhtimise eesmärk on vähendada juhuslike sündmuste kahjulikku mõju panga eesmärkide saavutamisele. Selleks on riskijuhtimine integreeritud muuhulgas investeerimise, planeerimise, eelarvestamise ja juhtimisaruandluse protsessidesse.

Riskide aruandlus ja analüüs näitavad, et väliskeskonnast tulenevad riskid on kasvanud. Eesti Pank annab oma panuse ka kogu euroala riskide juhtimisse, osaledes Euroopa Keskpankade Süsteemi (EKPS) komiteede ja juhtorganite töös. Panga hinnangul kriitiliste protsesside võimalike katkestuste mõju vähendamiseks ja tegevuse jätkuvuse tagamiseks on koostatud talitluspidevuse plaanid. Välis-auditiitorid hindavad korrapäraselt panga riskijuhtimise korraldust.

Finantsriskide suurenemine 2020. aastal on peamiselt tingitud Eesti Panga bilansimahu kasvust seoses varaostukava ja pandeemia majandusmõjude ohjeldamise erakorralise varaostukava raames tehtud väärtpaberistudega ning finantsturgude suurenenud volatiilsusest.

Eesti Panga finantsriskide hindamiseks kasutatakse nii riskiväärtuse (ingl *Value at Risk*) kui eeldatava puudujäägi (ingl *Expected Shortfall*) riskihinnanguid. Täiendavate riskimõõdikute kasutamise vajaduse tingis oluliselt suurenenud bilansimaht ning muutustega kaasnevad riskid.

Eesti Panga varad on mõjutatud erinevatest riskidest, nagu turu-, krediidi- ning likviidsusrisk. Riske hallatakse pidevalt, seades investeringutele erinevaid riskilimiite ning tõhustades ettevaatusabinõusid (näiteks rakendades neljasilma printsiipi, hoides lahus otsustus- ja kontrollifunktsioonid jne).

Rahapoliitikaga mitteseotud investeringute riske mõõdetakse võimaluse korral riskiväärtusega. Eesti Panga juhatuse kinnitatud normportfell määrab Eesti Panga investeringute üldise riskitaluvuse. Praegu koosneb normportfell võlakirjadest, valitsuse garantiiga kinnisvaraga tagatud võlakirjafondi ning aktsiafondide osakutest. Juhatuse määrab normportfelliga ka aktsepteeritava valuutariski suuruse. Võlakirjaportfelli valuutarisk on osaliselt maandatud valuuta forvardtehingutega. Riske, mida ei mõõdetata riskiväärtusega, piiratakse koguliselt või mõne muu parameetri abil. Tehingu osapoolte riski hallatakse erinevate lepingute sõlmimisega. Investeerimisvara haldamisel lubatud finantsinstrumentide nimekirja kinnitab Eesti Panga president. Lubatud riskide piiridesse mahtumist kontrollib riskihalduse allosakond.

Lisaks reservihaldusest tulenevatele riskidele on Eesti Panga varad sõltuvad ka rahapoliitiliste tehingute riskidest. Rahapoliitiliste tehingutega seotud riske hallatakse ühiselt Eurosüsteemi Riskide Haldamise Komitees, mille liikmed on euroala riikide keskpankade, sh Eesti Panga esindajad. Välja on töötatud riskiraamistik, mis näiteks näeb ette tingimused tehingu osapooltele, rahapoliitiliste operatsioonide tagamiseks toodavatele varadele, ostukavade raames ostetavatele finantsinstrumentidele jms. 2020. aastal suuri muudatusi rahapoliitiliste tagatisvarade riskiraamistikku ei tehtud. Kooskõlas EKPSi ja EKP põhikirja artikliga 32.4 peavad eurosüsteemi riikide keskpangad rahapoliitiliste operatsioonide ning väärtpaberituruprogrammi ja laiendatud varaostukava raames (v.a valitsuste võlakirjad) hoitavate väärtpaberite realiseeruvaid kahjumeid täies ulatuses jagama proportsionaalselt EKP kapitali sisse makstud osadega.¹⁵

15 Vastavalt EKPSi ja EKP põhikirja artiklile 29 märgivad liikmesriikide keskpangad vastavalt kapitalivõtmele oma osa EKP kapitalis. Kapitalivõtme arvestamisel võetakse võrdses osas arvesse liikmesriikide osa Euroopa Liidu elanikkonnas ja sisemajanduse koguproduktis. Osakaalu korrigeeritakse iga viie aasta järel või siis, kui muutub EKPSi kuuluvate riikide keskpankade koosseis. Kuna euroala välised liikmesriigid ei oma õigust kapitalivõtme alusel jaotatavale EKP kasumile ja kahjumile, on Eesti Panga osalus EKP riskide jagamises alates 1. veebruarist 2020 0,2817%.

JUHATUSE KINNITUS 31. DETSEMBRIL 2020 LÖPPENUD MAJANDUSAASTA RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDELE

Juhatus deklareerib oma vastutust Eesti Panga 31. detsembril 2020 lõppenud majandusaasta raamatupidamise aastaaruande koostamise eest.

Eesti Panga raamatupidamise aastaaruanne on koostatud Euroopa Keskpankade Süsteemi (EKPS) ja Euroopa Keskpanga (EKP) põhikirja artikli 26.4 alusel kehtestatud eeskirjade kohaselt.¹⁶ Osades, mida EKP suunised ei reguleeri, on lähtutud Eesti finantsaruandluse standardi nõuetest. Raamatupidamise aastaaruanne kajastab õigesti ja õiglaselt Eesti Panga vara, kohustusi, kapitali ning majandustegevuse tulemust.

Raamatupidamise aastaaruande koostamine eelmises lõigus kirjeldatud nõuete kohaselt eeldab juhatuselt hinnanguid, mis mõjutavad Eesti Panga varasid ja kohustusi aruande kuupäeva seisuga ning tulusid ja kulusid aruandeperioodil. Need hinnangud põhinevad kättesaadaval infol Eesti Panga seisundi ning kavatsuste ja riskide kohta raamatupidamise aastaaruande koostamispäeva seisuga. Raamatupidamise aastaaruandes kajastatud majandustehingute lõplikud tulemused võivad erineda juhatuse antud hinnangutest.

Raamatupidamise aastaaruande on 22. märtsil 2021 digitaalselt allkirjastanud kõik sellel päeval juhatusse kuulunud liikmed.

Madis Müller	Eesti Panga president, juhatuse esimees
Ülo Kaasik	Eesti Panga asepresident, juhatuse liige
Veiko Tali	Eesti Panga asepresident, juhatuse liige

¹⁶ EKP 3. novembri 2016. aasta suunis (EKP/2016/34) raamatupidamise ja finantsaruandluse õigusraamistiku kohta Euroopa Keskpankade Süsteemis (uuesti sõnastatud), (ELT L 347, 20.12.2016, lk 3).

BILANSS SEISUGA 31. DETSEMBER 2020 JA 2019

		<i>tuhandetes eurodes</i>	
	Kirje	31.12.2020	31.12.2019
VARAD			
Kuld ja nõuded kullas	1	12 737	11 172
Nõuded välisvääringus euroalaväliste residentide vastu		1 559 680	1 228 839
Nõuded Rahvusvahelise Valuutafondi vastu	2	93 519	82 899
Pankade saldod, väärtpaberiinvesteeringud ja muud välisvarad	3	1 466 161	1 145 940
Nõuded välisvääringus euroala residentide vastu	4	48 901	35 614
Nõuded eurodes euroalaväliste residentide vastu	5	0	33 330
Rahapoliitiliste operatsioonidega seotud laenud eurodes euroala krediidasutustele	6	1 881 500	23 000
Muud nõuded eurodes euroala krediidasutuste vastu	7	4 291	7 590
Euroala residentide väärtpaberid eurodes		7 860 459	5 661 519
Rahapoliitika eesmärgil hoitavad väärtpaberid	8	7 800 323	5 620 962
Muud väärtpaberid	9	60 136	40 557
Eurosüsteemi-sisesed nõuded		1 593 834	2 242 673
Kapitaliosalus Euroopa Keskpangas	10	91 815	92 147
Välisvaluutareservide ülekandmisega samaväärsed nõuded	11	113 648	114 048
Netonõuded seoses europangatähtede jaotamisega eurosüsteemis	12	1 384 821	1 408 675
Muud eurosüsteemi-sisesed nõuded (neto)	13	3 550	627 803
Muud varad		94 461	92 647
Materiaalne ja immateriaalne põhivara	14	14 936	15 711
Muud finantsvarad	15	234	234
Bilansiväliste instrumentide ümberhindlusest tulenevad erinevused	16	12	397
Viitlaekumised ja ettemakstud kulud	17	52 326	59 944
Mitmesugused muud varad	18	26 953	16 361
VARAD KOKKU		13 055 863	9 336 384

Selgitused lk 80–104 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

tuhandetes eurodes

	Kirje	31.12.2020	31.12.2019
KOHUSTUSED			
Ringluses olevad pangatähed	19	3 715 386	3 361 129
Rahapoliitiliste operatsioonidega seotud kohustused eurodes euroala krediidasutuste vastu		7 033 660	4 901 979
Arvelduskontod (sh kohustusliku reservi katmiseks)	20	7 033 660	4 901 979
Kohustused eurodes teiste euroala residentide vastu	21	460 932	244 767
Valitsussektor		440 803	228 992
Muud kohustused		20 129	15 775
Kohustused eurodes euroalaväliste residentide vastu	22	23	14 520
Kohustused välisväringus euroalaväliste residentide vastu	23	0	9 310
Rahvusvahelise Valuutafondi arvestusühikute (SDR) vastaskirje	24	73 032	76 459
Eurosüsteemi-sisesed kohustused		1 016 365	0
Muud eurosüsteemi-sisesed kohustused (neto)	25	1 016 365	0
Muud kohustused		88 401	80 734
Bilansiväliste instrumentide ümberhindlusest tulenevad erinevused	16	1 649	130
Viitvõlad ja ettemakstud tulud	26	19 537	19 641
Mitmesugused muud kohustused	27	67 215	60 963
Eraldised	28	120 741	110 188
Ümberhindluskontod	29	63 468	34 815
Kapital ja reservid	30	480 422	474 128
Kapital		266 108	259 814
Reservid		214 314	214 314
Aruandeaasta kasum		3 433	28 355
KOHUSTUSED KOKKU		13 055 863	9 336 384

Selgitused lk 80–104 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

2020. JA 2019. AASTA TULUDE-KULUDE ARUANNE

		<i>tuhandetes eurodes</i>	
	Kirje	2020	2019
Intressitulu		178 013	115 389
Intressikulu		-151 164	-85 964
Puhas intressitulu	31	26 849	29 425
Realiseeritud kasum finantstehingutest		21 774	19 928
Finantsvarade allahindlused		-14 572	-2 757
Eraldised finantsriskide katmiseks		-11 000	-9 800
Finantstehingute, allahindluste ja riskieraldiste puhastulem	32	-3 798	7 371
Tulu tehingutasudest ja muudest tasudest		365	327
Kulu tehingutasudest ja muudest tasudest		-37	-42
Puhastulu tehingutasudest ja muudest tasudest	33	328	285
Tulu aktsiatelt ja osalustelt	34	8 478	8 295
Monetaartulu puhastulem	35	-9 949	1 772
Muud tulud ja kulud	36	1 311	1 470
	Puhastulu kokku	23 219	48 618
Personalikulu	37	-10 550	-10 433
Halduskulu	38	-5 974	-6 231
Materiaalse ja immateriaalse põhivara kulum	14	-1 874	-1 911
Pangatähtede tootmise teenused	39	-801	-704
Muud põhitegevuskulud	40	-587	-984
	Põhitegevuskulud	-19 786	-20 263
	Aruandeaasta kasum	3 433	28 355

Selgitused lk 80–104 on raamatupidamise aastaaruande lahutamatu osa.

EESTI PANGA RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE LISAD

RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE KOOSTAMISEL KASUTATUD ARVESTUSPÕHIMÕTTED

Üldpõhimõtted

Eesti Panga (edaspidi „pank“) raamatupidamise aastaaruanne on koostatud Euroopa Keskpankade Süsteemi (EKPS) ja Euroopa Keskpanga (EKP) põhikirja artikli 26.4 alusel kehtestatud eeskirjade kohaselt.¹⁷ Osades, mida EKP suunised ei reguleeri, on lähtutud Eesti finantsaruandluse standardi nõuetest.

Raamatupidamise aastaaruande koostamine eeldab juhatuse hinnanguid Eesti Panga varasid ja kohustusi ning aruandeperioodi tulusid ja kulusid mõjutavate asjaolude kohta bilansikuupäeva seisuga. Need hinnangud põhinevad raamatupidamise aastaaruande koostamispäeva seisuga kättesaadaval teabel Eesti Panga seisundi ning kavatsuste ja riskide kohta.

Eesti Pank ei koosta rahavoogude aruannet, kuna Eesti Panga kui keskpanga rolli arvestades ei pakuks rahavoogude aruande avaldamine finantsaruande lugejatele olulist asjakohast teavet.

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud tuhandetes eurodes, kui puudub viide mõnele teisele ühikule.

Bilansikirjed on rühmitatud residentsuse (euroala, mitteeuroala) ja valuuta (euro, muud valuutad) järgi. Eraldi ridadel tuuakse välja rahapoliitikaga seotud nõuded ja kohustused.

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud soetusmaksumuse põhimõttest lähtudes, välja arvatud juhtudel, mida on lähemalt selgitatud järgnevatel arvestuspõhimõtetes.

Varad ja kohustused

Varad ja kohustused kajastatakse bilansis, kui on tõenäoline, et pank saab varast või kohustusest tulevikus majanduslikku kasu või kahju; peaaegu kõik varade ja kohustustega seotud riskid ning õigusel on üle võetud; vara või kohustuse väärtust ja sellest tekkivat tulu või kulu saab usaldusväärselt mõõta.

Finantsvarad ja kohustused

Finantsvarad hõlmavad raha, lepingulist õigust saada teiselt poolelt raha või muud finantsvara, ja lepingulist õigust vahetada teise poolega finantsvara eelduslikult kasulikel tingimustel. Finantskohustused hõlmavad lepingulist kohustust tasuda teisele poolele raha või muu finantsvaraga või vahetada teise poolega finantsvara eelduslikult kahjulikel tingimustel.

Finantsvara võetakse algselt arvele soetusmaksumuses, mis on selle finantsvara eest makstud tasu õiglane väärtus. Finantskohustus võetakse algselt arvele soetusmaksumuses, mis on selle eest saadud tasu õiglane väärtus. Finantsvara ja -kohustust arvestatakse edaspidi selle tüübist tulenevalt turuväärtuses, soetusmaksumuses või korrigeeritud soetusmaksumuses. Turuväärtuse all mõistetakse summat, mille eest informeeritud, mitteseotud ning huvitatud pooled vahetavad varasid või arveldavad kohustusi. Turuväärtuses kajastatavat finantsvara hinnatakse ümber igal bilansipäeval.

Korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil kajastatav finantsvara hinnatakse alla, kui on tõenäoline, et selle kaetav väärtus on väiksem bilansilisest väärtusest. Olulise finantsvara väärtuse langust hinnatakse iga objekti puhul eraldi. Väärtuse langust hinnatakse kogumina niisuguse finantsvara puhul, mis ei ole individuaalselt oluline ja mille korral ei ole otseselt teada, et selle väärtus on langenud. Finantsvara allahindlusi kajastatakse aruandeperioodi tulude-kulude aruandes kuluna.

¹⁷ EKP 3. novembri 2016. aasta suunis (EKP/2016/34) raamatupidamise ja finantsaruandluse õigusraamistiku kohta Euroopa Keskpankade Süsteemis (uuesti sõnastatud), (ELT L 347, 20.12.2016, lk 3).

Välisväeringus toimunud tehingute kajastamine

Välisväeringus nomineeritud finantsinstrumentidega tehtud tehingud (v.a võlakirjatehingud) kajastatakse tehingupäeval bilansivälistel kontodel. Arvelduspäeval pööratakse bilansivälised kanded ümber ja tehingud kajastatakse bilansis. Välisvaluuta ost ja müük mõjutavad välisvaluuta netopositsiooni tehingupäeval ning realiseeritud müügitulem arvutatakse samuti tehingupäeval. Välisväeringus nomineeritud finantsinstrumentidelt kogunenud intress ning üle- või alakurss arvutatakse ja kirjendatakse iga päev. Need summad mõjutavad iga päev ka välisvaluuta positsiooni.

Välisväeringus nomineeritud varad ja kohustused konverteeritakse eurodeks bilansipäeval kehtiva EKP vahetuskursi alusel. Tulud ja kulud konverteeritakse tehingu kajastamise päeval kehtiva EKP vahetuskursi alusel. Bilansiliste ja bilansiväliste instrumentide ning välisvaluutatavarade ja -kohustuste ümberhindlus toimub väeringute kaupa.

Rahvusvahelise Valuutafondi (IMF) arvestusühik (SDR) määratakse valuutakorvi alusel. Eesti Pangale kuuluvate IMFi arvestusühikute ümberhindamiseks arvutati SDRi väärtus viie väeringu (USA dollar, euro, Jaapani jeen, Suurbritannia nael ja Hiina renminbi) vahetuskursside kaalutud summana eurosse seisuga 31. detsember 2020.

2020. ja 2019. aasta 31. detsembril kasutati järgmisi valuutakursse:

	31.12.2020	31.12.2019
USD	1.2271	1.1234
GBP	0.89903	0.85080
JPY	126.49	121.94
CNY	8.0225	7.8205
SDR	0.848464	0.810438

Kuld

Kulla väärtust hinnatakse aasta lõpu turuhinna alusel, eristamata hinna ja valuuta ümberhindluse erinevusi. 31. detsembril 2020 lõppenud aastal hinnati kulla väärtust sama aasta 31. detsembril kehtinud euro ja USA dollari vahetuskursi põhjal arvutatud kullauntsi eurohinna alusel.

Väärtpaberid

Rahapoliitilistel eesmärkidel hoitavad väärtpaberid

Rahapoliitilistel eesmärkidel hoitavaid väärtpabereid kajastatakse amortiseeritud soetusmaksumuses, mida väärtuse languse korral korrigeeritakse.

Muud väärtpaberid

Turukõlblikke väärtpabereid (v.a rahapoliitilistel eesmärkidel hoitavad väärtpaberid) ja muid sarnalaadseid varasid hinnatakse konkreetsete väärtpaberite kaupa bilansipäeval kehtinud keskmiste turuhindade või asjakohase tulukövera alusel. 31. detsembril 2020 lõppenud aasta puhul kasutati sama aasta 31. detsembril kehtinud keskmisi turuhindu.

Tulude kajastamine

Tulud ja kulud on kajastatud tulude-kulude aruandes arvestusperioodi jooksul tekkepõhiselt, sõltumata raha laekumisest või tasumisest. Välisvaluuta, kulla ja väärtpaberite müügist saadud realiseeritud kasum ja kahjum arvutatakse vastava vara keskmise hinna alusel ning kajastatakse tulude-kulude aruandes.

Realiseerimata kasumit ei kajastata tulude-kulude aruandes, vaid bilansis kirjel „Ümberhindluskontod“.

Realiseerimata kahjum kajastatakse aasta lõpu seisuga tulude-kulude aruandes kirjel „Finantsvarade allahindlused“, kui see ületab vastaval ümberhindluskontol kajastatud eelnevate perioodide ümberhindluskasumit. Ühe valuuta-, väärtpaberi- ja kullapositsiooni realiseerimata kahjumit ei tasaarvestata teise valuuta-, väärtpaberi- ega kullapositsiooni realiseerimata kasumiga. Kui mis tahes valuuta-,

väärtpaperi- või kullapositsiooni puhul tuvastatakse aasta lõpus realiseerimata kahjum, vähendatakse selle keskmist hinda, et see vastaks aasta lõpu vahetuskursile või turuhinnale.

Ostetud väärtpaberite üle- ja alakursid kajastatakse osana intressitulust ning amortiseeritakse iga-päevaselt väärtpaperi eluea lõpuni.

Rahapoliitiliste operatsioonide intressitulud ja -kulud esitatakse netona bilansi(alam-)kirjete kaupa.

Pöördtehingud

Repotehingud ehk väärtpaberite müügi- ja tagasiostutehingud on kajastatud väärtpaberite tagatisel võetud laenuna, st väärtpaberid kajastatakse bilansis varana ning tagasiostusumma kohustusena.

Pöördrepotehingud ehk väärtpaberite ostu- ja tagasimüügitehingud on kajastatud väärtpaberite tagatisel antud laenuna. Pöördrepotehingute tagatiseks olevaid väärtpabereid ei kajastata panga bilansis.

Investeeringud aktsiatesse

Investeeringud aktsiatesse on kajastatud turuväärtuses, kui seda saab usaldusväärselt hinnata. Aktsiate turuväärtust ei saa usaldusväärselt hinnata, kui aktsiatega aktiivselt ei kaubelda ning puuduvad nende väärtuse usaldusväärse hindamise alternatiivsed meetodid. Kõnealusel juhul kajastatakse aktsiad soetusmaksumuses, mida väärtuse languse korral korrigeeritakse. Aktsiate müügitulu ja -kulu on kirjendatud tulude-kulude aruandes pärast seda, kui kõik müügitingimused on täidetud. Dividenditulu on kajastatud perioodi tuluna.

Põhivara

Põhivaraks peetakse varasid kasuliku tööeaga üle ühe aasta ja maksumusega alates 10 000 eurost. Põhivara võetakse arvele soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja muudest põhivara kasutuselevõtuga otseselt seotud väljaminekutest. Põhivarana on bilansis kajastatud maa, hooned, hoonete tehnosüsteemid, infotehnoloogia riistvara, tarkvara ja muu pikaajalise kasutusega vara. Samuti kajastatakse põhivara hulgas ettemaksed põhivara eest.

Maa ja kunsti- ning kultuurivara soetusmaksumust ei amortiseerita. Lähtudes varade eeldatavast kasutuseast, arvestatakse ülejäänud põhivaralt kulumit lineaarsel meetodil allpool esitatud kulumimäärade kohaselt.

	2020
Hooned ja ehitised	3%
Hoonete tehnosüsteemid	10%
Riistvara	20%
Tarkvara, mootorsõidukid	15–50%
Muu põhivara	7–20%

Tarkvara kulumimäärade eristamise vajadus tuleneb kõrge soetusmaksumuse ja erineva kasuliku tööeaga rakendustarkvara kasutuselevõtust.

Hilisemad väljaminekud materiaalse põhivara objektile kajastatakse põhivarana, kui on tõenäoline, et pank saab tulevikus varaobjektiga seotud majanduslikku kasu ning varaobjekti soetusmaksumust saab usaldusväärselt mõõta. Jooksvad hooldus- ja remonditööd kajastatakse perioodikuluna.

Eraldised finantsriskide katmiseks

Keskpanga tegevust arvestades võib pank moodustada bilansis eraldise finantsriskide katmiseks. Panga juhatus otsustab eraldise suurendamise või vähendamise panga riskipositsiooni põhjendatud hinnangu alusel. Riskieraldist kasutatakse ümberhindluskontodega katmata kahjude katmiseks juhatuse kinnitatud mahus. Kui riskidele antud hinnangu tagajärjel eraldise suurust vähendatakse, siis kajastatakse vähendatav summa aruandeperioodi tuluna.

Finantsinspektsiooniga seotud nõuded ja kohustused

Eesti Panga bilansis on nõue finantsinspektsiooni vastu Eesti Panga osutatud teenuste ja käibevara hankimise eest ning kohustus seoses finantsinspektsiooni arvelduskontoga Eesti Pangas.

Bilansivälised instrumendid

Välisvaluutainstrumendid, st välisvaluuta forvardtehingud, valuutavahetustehingute forvardosad ja muud välisvaluutainstrumendid, mis hõlmavad ühe valuuta vahetamist teise vastu tulevasel kuupäeval, arvatakse kursivahest tuleneva kasumi ja kahjumi arvutamisel välisvaluuta netopositsiooni hulka.

Intressimäära instrumendid hinnatakse ümber konkreetsete instrumentide põhiselt. Intressimäära fuuturlepingute marginaalide igapäevased muutused kajastatakse tulude-kulude aruandes. Optioontehinguid ja intressimäära vahetuslepinguid hinnatakse üldtunnustatud meetodite kohaselt, kasutades kättesaadavaid turuhindu ja -kursse ning diskontoteid alates arvelduspäevast kuni hindamispäevani.

Tingimuslikud kohustused

Tingimuslike kohustustena avalikustatakse aastaaruande lisades lubadused, garantiid ja muud kohustused, mis teatud tingimustel võivad tulevikus muutuda kohustusteks, kuid mille realiseerumise tõenäosus on panga juhtkonna hinnangul väiksem kui mitterealiseerumise tõenäosus.

Bilansipäevajärgsed sündmused

Varade ja kohustuste positsioone korrigeeritakse sündmuste korral, mis ilmsid bilansipäeva ja aruande koostamispäeva vahel, kuid on seotud aruandeperioodil või varasematel perioodidel toimunud tehingutega ja/või mõjutavad oluliselt varade ja kohustuste olukorda bilansipäeval. Olulised bilansipäevajärgsed sündmused, mis ei mõjuta varade ega kohustuste olukorda bilansipäeval, avaldatakse aastaaruande lisas.

Ringluses olevad pangatähed

Europangatähti lasevad ringlusse EKP ja euroala riikide keskpangad, kes koos moodustavad eurosüsteemi.¹⁸ Ringluses olevate europangatähtede koguväärtus jaotatakse eurosüsteemi riikide keskpankade vahel iga kuu viimasel tööpäeval vastavalt pangatähtede jaotamise alusele.¹⁹

EKPlle jaotatud osa ringluses olevate europangatähtede koguväärtusest on 8%. Ülejäänud 92% on jaotatud eurosüsteemi riikide keskpankadele vastavalt nende kapitaliosalusele EKPs. Eesti Panga osa eurosüsteemi riikide keskpankadele jaotatud pangatähtede koguväärtusest on avaldatud bilansi kohustuste poolel kirjel „Ringluses olevad pangatähed”.

Pangatähtede jaotamise aluse kohaselt eurosüsteemi riikide keskpankadele jaotatud europangatähtede väärtuse ja keskpankade tegelikult ringlusse lastud europangatähtede väärtuse erinevust kajastatakse eurosüsteemi-siseste saldodena. Need nõuded või kohustused²⁰ avaldatakse allkirjel „Eurosüsteemi-siseseid saldod: netonõuded/netokohustused seoses europangatähtede jaotamisega eurosüsteemis” (vt „Eurosüsteemi-siseseid saldod” arvestuspõhimõtteid käsitlevas lisas).

Eurosüsteemis europangatähtede jaotamisest tulenevaid eurosüsteemi-siseseid saldodid korrigeeritakse eurosularahale ülemineku aasta²¹ ja sellele järgneva viie aasta jooksul, et vältida suuri muutusi riikide keskpankade tuludes eelnevate aastatega võrreldes. Korrigeerimisel võetakse arvesse erine-

18 EKP 13. detsembri 2010. aasta otsus (EKP/2010/29) europangatähtede emiteerimise kohta (uuesti sõnastatud) (ELT L 35, 9.2.2011, lk 26).

19 Pangatähtede jaotamise alus – protsentuaalne väärtus, mis tuleneb EKP osa arvessevõtmisest europangatähtede koguväljalaskes ja kapitali märkimise aluse kohaldamisest riikide keskpankade osale selles kogusummas.

20 EKP 3. novembri 2016. aasta otsus (EKP/2016/36) eurot rahaühikuna kasutatavate liikmesriikide keskpankade emissioonitulu jaotuse kohta (uuesti sõnastatud) (ELT L 347, 20.12.2016, lk 26).

21 Eurosularahale ülemineku aasta on aasta, kui europangatähed saavad liikmesriigis seaduslikuks maksevahendiks.

vust vaatlusalusel perioodil²² eurosüsteemi riikide keskpankade ringlusse lastud pangatähtede keskmise väärtuse ja nende pangatähtede keskmise väärtuse vahel, mis neile sel perioodil EKP kapitali märkimise aluse järgi oleks jaotatud. Korrigeerimisi vähendatakse aasta-aastalt kuni eurosularaha kasutuselevõtule järgnenud kuuenda aasta esimese päevani, kui tulu pangatähtedelt jaotatakse täielikult proportsionaalselt eurosüsteemi riikide keskpankade EKP kapitali sissemakstud osadega. Nendelt saldodelt saadav intressitulu ja -kulu tasaarveldatakse EKP kaudu ja avaldatakse tulude-kulude aruandes kirjel „Puhas intressitulu“.

Meenemündid

Emiteeritud meenemüntide nimiväärtust ei kajastata bilansis kohustusena, kuna nende tagasiostmise tõenäosus on väga väike ning nende väärismetalli väärtus ületab nominaalväärtust. Meenemüntide müügist saadud tulu kajastatakse tulude-kulude aruandes tekkepõhiselt.

Euroopa Keskpanga kasumi vahejaotus

EKP nõukogu otsuse kohaselt tuleb EKP emissioonitulu, mis tekib 8% europangatähtede jaotamisest EKP-le, ja EKP tulu, mis tekib väärtpaberituruprogrammi (SMP), pandikirjade kolmanda ostukava (CBPP3), varaga tagatud väärtpaberite ostukava (ABSPP), avaliku sektori väärtpaberite ostukava (PSP) ning pandeemia majandusmõjude ohjeldamise erakorralise ostukava (PEPP) raames ostetud väärtpaberitelt, täies ulatuses jaotada eurosüsteemi riikide keskpankadele samal majandusaastal, kui see tekib. Kui EKP nõukogu ei otsusta teisiti, jaotab EKP selle tulu järgneva aasta jaanuaris kasumi vahejaotuse käigus.²³ Jaotatakse kogu tulu, välja arvatud juhul, kui EKP aasta puhaskasum on väiksem kui saadud tulu. Jaotatavat tulu võidakse vähendada juhul, kui EKP nõukogu teeb otsuse eraldise moodustamiseks katmaks finantsriske. EKP nõukogu võib ka otsustada, et kulud, mida EKP on kandnud seoses europangatähtede emiteerimise ja käitlemisega, kaetakse ringluses olevatelt europangatähtedelt saadud tulust.

Eurosüsteemi riikide keskpankadele jaotatud tulu avaldatakse tulude-kulude aruandes kirjel „Tulu aktsiatelt ja osalustelt“.

Eurosüsteemi-sisesed saldod

Eurosüsteemi-sisesed nõuded, mis tulenevad Eesti Panga kapitaliosalusest EKPs, esitatakse kirjel „Kapitaliosalus Euroopa Keskpangas“. Eesti Panga kapitaliosalusest EKPs tulenevad eurosüsteemisisesed nõuded kajastatakse kirjel „Kapitaliosalus EKPs“. Nimelt hõlmab see bilansikirje i) riikide keskpankade sissemakseid EKP märgitud kapitali, ii) riikide keskpankade tasutud netosummasid nende osade suurenemise tõttu EKP omakapitali väärtuses²⁴ tulenevalt kõigist eelmistest kohandustest EKP kapitali märkimise aluses ja iii) sissemakseid kooskõlas EKPSi põhikirja artikliga 48.2 seoses nende liikmesriikide keskpankadega, kelle suhtes kehtestatud erandid on tühistatud.

Eurosüsteemi-sisesed saldod, mis tulenevad eurosüsteemiga liituvate riikide EKP-le üle kantud välisvaluutareservidest, nomineeritakse eurodes ja esitatakse kirjel „Välisvaluutareservide ülekandmisega samaväärsed nõuded“.

Eurosüsteemis europangatähtede jaotamisest tulenevad eurosüsteemi-sisesed saldod esitatakse ühtse netovara või -kohustusena kirjel „Netonõuded/netokohustused seoses europangatähtede jaotamisega eurosüsteemis“ (vt „Ringluses olevad pangatähed“ arvestuspõhimõtteid käsitlevas lisas).

Eurosüsteemi-sisesed saldod tulenevad valdavalt Euroopa Liidus tehtavatest piiriülestest maksetest, mis arveldatakse keskpanga rahas eurodes. Enamasti algatavad neid tehinguid erasektori

²² Vaatlusperiood on 24 kuu pikkune ajavahemik, mis algab 30 kuud enne päeva, kui europangatähed saavad vaadeldavas liikmesriigis seaduslikuks maksevahendiks. Eesti Panga puhul oli see periood juuli 2008 kuni juuni 2010.

²³ EKP 15. detsembri 2014. aasta otsus (EKP/2014/57) Euroopa Keskpanga tulu vahepealse jaotamise kohta (uuesti sõnastatud) (ELT L 53, 25.2.2015, lk 24).

²⁴ Omakapitali väärtus hõlmab kõiki EKP reserve, ümberhindluskontosid ja reservidega samaväärsed eraldisi, millest on maha arvatud varasematest perioodidest ülekantud kahjum. Kui kapitali märkimise alust kohandatakse majandusaasta jooksul, hõlmab omakapitali väärtus ka kohandamise kuupäevaks akumuleeritud EKP netokasumit või netokahjumit.

üksused (st krediidiasutused, ettevõtted ja üksikisikud). Tehingud töödeldakse TARGET2²⁵ kaudu ja nende põhjal tekivad vastastikku saldod Euroopa Liidu keskpankade TARGET2 kontodel. Saldod tasaarveldatakse ja suunatakse iga päev EKP-le, mille tulemusena jääb iga liikmesriigi keskpangale netopositsioon EKP suhtes. Euroala riikide keskpankade eurosüsteemi-sisesed nõuete ja kohustuste positsioonid EKP suhtes, mis tulenevad nende osalusest TARGET2s, ning muud eurosüsteemi-sisesed positsioonid eurodes (nt kasumi vahejaotus keskpankadele, monetaartulu jaotamine) esitatakse bilansis ühtse varade või kohustuste netopositsioonina kirjetel „Muud eurosüsteemi-sisesed nõuded (neto)” või „Muud eurosüsteemi-sisesed kohustused (neto)”.

25 Üleeuroopaline automatiseeritud reaaliajaline brutoarvelduste kiirülekanDESüsteem.

BILANSI LISA

KIRJE 1 – KULD JA NÕUDED KULLAS

Eesti Panga kullareservide väärtusest annab ülevaate alljärgnev tabel.

	31.12.2020	31.12.2019
Kuld (untsi)	8250.171	8250.171
Untsi turuhind (eurot)	1543.884	1354.104
Ümberhindlus (tuhat eurot)	5 550	3 984
Turuväärtus (tuhat eurot)	12 737	11 172

KIRJE 2 – NÕUDED RAHVUSVAHELISE VALUUTAFONDI VASTU

Nõuded Rahvusvahelise Valuutafondi vastu sisaldavad IMFi arvestusühiku (SDR) kontot IMFis ja reservpositsiooni IMFis.

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	31.12.2020	31.12.2019
SDRi konto IMFis	29 017	30 364
Reservpositsioon IMFis	64 502	52 535
Osalus IMFis	288 098	300 976
IMFi konto nr 1	-223 596	-248 441
Kokku	93 519	82 899

SDRi konto Rahvusvahelises Valuutafondis

IMFi igale liikmesriigile avatakse SDRi konto, mida kasutatakse laenu tehingute ja mitmesuguste muude operatsioonide korral. SDRi kontol kajastatakse IMFi liikmesriikidele välisreservide toetuseks ja ülemaailmse likviidsuse suurendamiseks jagatud SDRid (vt bilansi lisa kirje 24 „Rahvusvahelise Valuutafondi arvestusühikute (SDR) vastaskirje“).

Reservpositsioon Rahvusvahelises Valuutafondis

Eesti Pank esindab Eesti Vabariiki Rahvusvahelises Valuutafondis. IMFi igale liikmesriigile on kehtestatud kvoot, mis määrab tema osaluse (liikmemaksu) suuruse ja hääleõiguse IMFis. Rahvusvahelise Valuutafondi liikmeks olek on kajastatud varades ja võrdub liikmesriigi kvoodiga.

Eesti Vabariigi kvoot Rahvusvahelises Valuutafondis oli 2020. aasta lõpul 243,6 miljonit SDRi.

Reservpositsiooni IMFis moodustab kvoodi ja IMFi konto nr 1 neto-summa. Reservpositsiooni suurus mõjutab Eesti Vabariigi osalemine IMFi finantstehingute plaanis (FTP). Reservpositsiooni suurenemise põhjus 2020. aastal oli FTP laenude väljamakse summas 12,2 miljonit SDRi (2019. aastal FTP laenude makseid ei toimunud). Eesti osaleb IMFi finantstehingute plaanis alates 2012. aastast.

KIRJE 3 – PANKADE SALDOD, VÄÄRTPABERI-
INVESTEERINGUD JA MUUD VÄLISVARAD

Kirjel 3 kajastatakse pangakontode jäägid välisväringus euroalavälistes krediidasutustes, USA dollarites nomineeritud aktsiafondid, pöördrepotehingud ja tähtajalised hoiused ning USA, Austraalia, Kanada dollarites, Jaapani jeenides ning Suurbritannia naelades nomineeritud investeeringud euroalaväliste residentide väärtpaberitesse. Eesti Panga välisvaluutareservid olid paigutatud peamiselt USA valitsuse võlakirjadesse ning valitsuse garantiiga kinnisvaraga tagatud võlakirjafondidesse ja Austraalia, Kanada, Jaapani ning Suurbritannia valitsuste võlakirjadesse. Investeeringute õiglane väärtus määratakse aktiivsetel turgudel noteeritud hindade alusel.

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	31.12.2020	31.12.2019
Võlakirjad	1 214 615	936 382
Aktsiafondid	135 335	100 846
Võlakirjafondid	94 696	97 897
Tähtajalised hoiused	21 107	980
Arvelduskontod	408	525
Pöördrepotehingud	0	9 310
Kokku	1 466 161	1 145 940

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	31.12.2020	31.12.2019
USD	779 791	750 420
CAD	268 574	212 921
AUD	253 593	182 513
GBP	160 983	4
JPY	3 203	47
NZD	8	-2
SEK	6	-13
CHF	2	3
NOK	1	14
CNH	0	32
DKK	0	1
Kokku	1 466 161	1 145 940

KIRJE 4 – NÕUDED VÄLISVÄÄRINGUS EUROALA RESIDENTIDE VASTU

Kirjel 4 kajastatakse pangakontode jäägid välisvääringus euroala krediidasutustes ja USA dollarites nomineeritud investeeringud euroala residentide võlakirjadesse.

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	31.12.2020	31.12.2019
Võlakirjad	42 706	30 040
Arvelduskontod	6 195	5 574
Kokku	48 901	35 614

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	31.12.2020	31.12.2019
USD	47 893	34 111
CAD	374	318
AUD	268	478
SEK	185	180
GBP	151	425
JPY	21	94
CHF	9	8
Kokku	48 901	35 614

KIRJE 5 – NÕUDED EURODES EUROALAVÄLISTE RESIDENTIDE VASTU

Kirjel 5 kajastatakse eurodes nomineeritud investeeringud euroalaväliste residentide võlakirjadesse, pöördrepotehingud ja pangakontode jäägid eurodes euroalavälistes krediidasutustes.

tuhandetes eurodes

	31.12.2020	31.12.2019
Võlakirjad	0	18 234
Pöördrepotehingud	0	14 852
Arvelduskontod	0	244
Kokku	0	33 330

KIRJE 6 – RAHAPOLIITILISTE OPERATSIOONIDEGA SEOTUD LAENUD EURODES EUROALA KREDIIDASUTUSTELE

Eurosüsteemi omanduses on kokku 1793,2 miljardi euro väärtuses rahapoliitilisi nõudeid, millest Eesti Panga bilansis on 1882 miljoni euro väärtuses (2019. aastal 23 miljoni euro väärtuses) pike-maajalisi refinantseerimistinguid. Kooskõlas EKPSi põhikirja artikliga 32.4 peavad eurosüsteemi riikide keskpangad rahapoliitiliste operatsioonidega seotud realiseeruvaid kahjumeid täies ulatuses jagama proportsionaalselt EKP kapitali sissemakstud osadega. Eesti Panga osatähtsus EKP sissemakstud kapitalis on 0,2817%.

Kahjum võib tekkida vaid siis, kui vastaspool jääb maksejõuetuks ja kui vastaspoole tagatise realiseerimisest saadud vahendid on ebapiisavad. EKP nõukogu on välistanud riskide jagamise, kui tegu on tagatiseaga, mida riikide keskpangad võivad aktsepteerida omal vastutusel.

EKP nõukogu võttis 2019. aastal kasutusele uue, seitsmest operatsioonist koosneva seeria suunatud pikemaajalisi kvartaalseid refinantseerimisoperatsioone (TLTRO-III). Nende operatsioonide tähtsuse on kolm aastat tagasimaksevõimalusega pärast kahe aasta möödumist ning alates 2021. aasta septembrist on võimalik teha tagasimakse ühe aasta möödudes pärast iga operatsiooni arveldamist. EKP nõukogu algsete otsuste kohaselt võis igale TLTRO-III operatsioonile kohaldatav lõplik intressimäär olla sama madal kui hoiustamise püsivõimaluse keskmine intressimäär asjaomase operatsiooni keskel. Lisaks otsustas nõukogu 2020²⁶. aastal COVID-19 šokile reageerides, et ajavahemikul 24. juunist 2020 kuni 23. juunini 2022, nn eriintressimäära perioodil, võib kohaldatav intressimäär olla 50 baaspunkti madalam kui sellel ajal kehtinud hoiustamise püsivõimaluse keskmine intressimäär, kuid ei tohi jääda alla -1%. Arvestades et tegelikud intressimäärad selguvad vaid iga operatsiooni lõpptähtajal ja et kuni selle ajani pole võimalik nende kohta usaldusväärset hinnangut anda, peeti asjakohaseks kasutada TLTRO III operatsioonide intressi arvutamiseks eriintressimäära perioodil hoiustamise püsivõimaluse intressimäära miinus 50 baaspunkti, kuid mitte alla -1%, ning operatsiooni ülejäänud perioodil hoiustamise püsivõimaluse intressimäära. Hoiustamise püsivõimaluse intressimäär 2020. aastal oli -0,5%.

KIRJE 7 – MUUD NÕUDED EURODES EUROALA KREDIIDASUTUSTE VASTU

Kirjel 7 kajastatakse pangakontode jäägid eurodes euroala krediidasutustes.

KIRJE 8 – RAHAPOLIITIKA EESMÄRGIL HOITAVAD VÄÄRTPABERID

Kirjel 8 kajastatakse väärtpaberid, mis Eesti Pank on omandanud pandikirjade teise ostukava (CBPP2) raames, pandikirjade kolmanda ostukava (CBPP3) raames, väärtpaberituruprogrammi (SMP) raames, avaliku sektori väärtpaberite ostukava (PSPP) raames ning pandeemia majandusmõjude ohjeldamise uue erakorralise ostukava (PEPP) raames.

	Alguskuupäev	Lõppkuupäev	Otsus	Kõlblikud väärtpaberid ¹
Lõpule jõudnud/lõpetatud ostukavad				
Pandikirjade esimene ostukava	juuli 2009	juuni 2010	EKP/2009/16	Euroala residentide pandikirjad
Pandikirjade teine ostukava	november 2011	oktoober 2012	EKP/2011/17	Euroala residentide pandikirjad
Väärtpaberituruprogramm	mai 2010	september 2012	EKP/2010/5	Euroalal emiteeritud avaliku ja erasektori võlaväärtpaberid

²⁶ 30.04.2020 otsustas EKP nõukogu, et eriintressimäära periood on ajavahemikul 24. juunist 2020 kuni 23. juunini 2021. 10. detsembril 2020 otsustas EKP nõukogu seda perioodi pikendada 12 kuu võrra 23. juunini 2022.

	Alguskuupäev	Lõppkuupäev	Otsus	Kõlblikud väärtpaberid¹
Varaostukava				
Pandikirjade kolmas ostukava	oktoober 2014	käimasolev	EKP/2020/8 (koos muudatustega)	Euroala residentide pandikirjad
Varaga tagatud väärtpaberite ostukava	november 2014	käimasolev	EKP/2014/45 (koos muudatustega)	Euroala residentide kõrgema ja garanteeritud keskmise järgu nõudeõigusega varatagatisega väärtpaberid
Avaliku sektori väärtpaberite ostukava	märts 2015	käimasolev	EKP/2020/9	Võlakirjad, mille on emiteerinud euroala riikide keskvalitsused, piirkondlikud või kohalikud omavalitsused või euroalal asuvad rahvusvahelised organisatsioonid ja mitmepoolsed arengupangad
Ettevõtlussektori väärtpaberite ostukava	juuni 2016	käimasolev	EKP/2016/16 (koos muudatustega)	Võlakirjad ja kommertsväärtpaberid, mille on emiteerinud euroalal asutatud pankadevälised ettevõtted
Pandeemia majandusmõjude ohjeldamise erakorraline varaostukava				
Pandeemia majandusmõjude ohjeldamise erakorraline varaostukava	märts 2020	käimasolev	EKP/2020/17 (koos muudatustega)	Kõik varaostukava raames kõlblikud varaliigid ²

1 Konkreetsete ostukavade kõlblikuskriteeriumeid on täpsemalt selgitatud EKP nõukogu otsustes.

2 Kreeka Vabariigi valitsuse emiteeritud väärtpaberite suhtes on kehtestatud kõlblikkusnõudeid puudutav erand.

2020. aastal jätkas eurosüsteem varaostukava (APP) raames²⁷ tehtavaid netovaraoste igakuiselt keskmiselt 20 miljardi euro ulatuses. 2020. aasta märtsis otsustati teha ajutiselt kuni aasta lõpuni täiendavaid netovaraoste 120 miljardi euro ulatuses. Nõukogu eeldab, et netovaraoste tehakse seni, kuni see on vajalik baasintressimäärade toetava mõju tugevdamiseks. Ostud lõpetatakse vahetult enne seda, kui nõukogu hakkab EKP baasintressimäärasid tõstma. Samuti kavatses EKP nõukogu reinvesteeringut jätkata pikema aja jooksul pärast kuupäeva, mil nõukogu hakkab tõstma baasintressimäärasid, ning igal juhul seni, kuni see on vajalik soodsate likviidsustingimuste ja küllaldaselt toetava rahapoliitilise kursi hoidmiseks.

Lisaks hakkas eurosüsteem alates 2020. aasta märtsist tegema oste pandeemia majandusmõjude ohjeldamise uue erakorralise varaostukava (PEPP) raames²⁸, mille EKP nõukogu kuulutas välja kogumahuga 750 miljardit eurot. Nende varaostude eesmärk oli leevendada üldist rahapoliitika kurssi ning ära hoida rahapoliitika ülekandemehhanismi toimimist ja euroala väljavaadet ohustavaid tõsiseid riske, mis tulenesid koroonaviiruse pandeemiast. Varaoste otsustati jätkata erinevate varaklasside loikes vähemalt kuni 2020. aasta lõpuni. 2020. aasta juunis suurendas EKP nõukogu PEPPi mahtu 600 miljardi euro võrra ning detsembris täiendava 500 miljardi euro võrra, mille tulemusel ulatus kogumaht 1850 miljardi euron. Samuti otsustati jätkata selle varaostukava raames netovaraoste vähemalt kuni 2022. aasta märtsi lõpuni. EKP nõukogu teeb netovaraoste igal juhul niikaua, kuni koroonaviiruse levikust tingitud kriisiolukord on tema hinnangul möödas. Ühtlasi kavatses nõukogu reinvesteeringu erakorralise varaostukava raames ostetud, aegumistähtajani jõudnud väärtpaberitelt laekuvaid põhi-osa tagasimakseid vähemalt kuni 2023. aasta lõpuni. Igal juhul kavatsetakse erakorralise varaostukava portfelli edaspidist likvideerimist juhtida, et vältida sekkumist asjakohasesse rahapoliitika kurssi.

Kõigi nende ostukavade raames ostetud väärtpabereid hinnatakse amortiseeritud soetusmaksumuses, väärtpaberite allahindlus tehakse väärtuse languse korral (vt „Väärtpaberid“ arvestuspõhimõtteid käsitlevas lisas). Väärtpaberite amortiseeritud soetusmaksumused ja turuväärtused²⁹, mida ei kajastata bilansis või tulude-kulude aruandes ning esitatakse vaid teavitamise eesmärgil, on järgmised:

27 Laiendatud varaostukava hõlmab pandikirjade kolmandat ostukava (CBPP3), varaga tagatud väärtpaberite ostukava (ABSPP), avaliku sektori väärtpaberite ostukava (PSPP) ja ettevõtlussektori väärtpaberite ostukava (CSPP). Lisateavet APP kohta saab EKP veebilehelt <https://www.ecb.europa.eu/mopo/implement/omt/html/index.en.html>.

28 Lisateavet PEPP kohta saab EKP veebilehelt <https://www.ecb.europa.eu/mopo/implement/pepp/html/index.en.html>.

29 Turuväärtused on ligikaudsed ja tuletatakse turunoteeringute alusel. Kui turunoteeringud ei ole kättesaadavad, arvutatakse turuväärtused eurosüsteemi sisemudelite abil.

tuhandetes eurodes

	31.12.2020		31.12.2019	
	Amortiseeritud soetusmaksumus	Turuväärtus	Amortiseeritud soetusmaksumus	Turuväärtus
Avaliku sektori väärtpaberite ostukava (PSPP)	6 184 748	6 478 005	5 589 017	5 757 697
Pandeemia majandusmõjude ohjeldamise erakorraline varaostukava (PEPP)	1 483 650	1 498 161	0	0
Pandikirjade kolmas ostukava (CBPP3)	114 945	116 155	0	0
Väärtpaberituruprogramm (SMP)	9 985	10 351	24 953	25 916
Pandikirjade teine ostukava (CBPP2)	6 995	7 282	6 992	7 497
Kokku	7 800 323	8 110 116	5 620 962	5 791 110

Eurosüsteemi riikide keskpankade omanduses olevate väärtpaberituruprogrammi raames ostetud võlakirjade kogusumma on 26,3 miljardit eurot, pandikirjade kolmanda ostukava raames ostetud võlakirjade kogusumma on 263,5 miljardit eurot, avaliku sektori varade järelturult ostmise kava raames ostetud Euroopa institutsioonide võlakirjade kogusumma on 249,3 miljardit eurot, ettevõtlussektori väärtpaberite ostukava raames ostetud võlakirjade kogusumma on 250,4 miljardit eurot ning pandeemia majandusmõjude ohjeldamise erakorralise ostukava raames ostetud pandikirjade kogusumma 2,8 miljardit eurot, Euroopa institutsioonide võlakirjade kogusumma on 47,8 miljardit eurot ja ettevõtlussektori väärtpaberite kogusumma on 43,2 miljardit eurot. EKP nõukogu hindab regulaarselt nende ostukavade raames ostetud väärtpaberitega seotud finantsriske. Varade väärtuse langust kontrollitakse igal aastal, võttes arvesse andmeid aasta lõpu seisuga, ning tulemused kiidab heaks EKP nõukogu. Seejuures hinnatakse varade väärtuse languse näitajaid iga ostukava puhul eraldi.

Kooskõlas EKPSi põhikirja artikliga 32.4 peavad eurosüsteemi riikide keskpangad eelnimetatud varaostukavade raames hoitavate väärtpaberite realiseeruvaid kahjumeid täies ulatuses jagama proportsionaalselt EKP kapitali sissemakstud osadega.

2020. aastal ei tuvastatud kõnealuste väärtpaberite väärtuse langust ning Euroopa Keskpanga nõukogu otsustas, et on oodata kõikide tulevaste rahavoogude laekumist.

KIRJE 9 – MUUD VÄÄRTPABERID

Kirjel 9 kajastatakse eurodes nomineeritud investeringud euroala residentide võlakirjadesse.

KIRJE 10 – KAPITALIOSALUS EUROOPA KESKPANGAS

Kirjel 10 kajastatakse Eesti Panga osalus EKPs. EKPSi põhikirja artikli 28 järgi on EKPSi liikmesriikide keskpangad ainsad EKP kapitali märkijad. Märgitava kapitali arvutamise alus on kapitaliosaluse määr, mis on kehtestatud EKPSi põhikirja artikli 29 kohaselt; seda korrigeeritakse iga viie aasta järel või siis, kui muutub EKPSi kuuluvate riikide keskpankade koosseis.

Eesti Panga puhul hõlmab see bilansikirje i) sissemakset EKP märgitud kapitali, ii) Eesti Panga tasutud netosummat tema osa suurenemise tõttu EKP omakapitali väärtuses tulenevalt kõigist eelmistest kohandustest EKP kapitali märkimise aluses ja iii) sissemakseid kooskõlas EKPSi põhikirja artikliga 48.2.

Seoses Ühendkuningriigi lahkumisega Euroopa Liidust 31. jaanuaril 2020 ja Inglise Panga lahkumisega Euroopa Keskpankade süsteemist muutusid 1. veebruaril 2020 liikmesriikide keskpankade EKP märgitud kapitali osakaalud. Selle tagajärjel suurenes Eesti Panga osakaal EKP kapitali märkimises 0,1968%lt 0,2291%le.

	Osakaalud kapitali märkimises alates 01.02.2020 %	Osakaalud kapitali märkimises seisuga 31.01.2020 %
Nationale Bank van België / Banque Nationale de Belgique	2,9630	2,5280
Deutsche Bundesbank	21,4394	18,3670
Eesti Pank	0,2291	0,1968
Central Bank of Ireland	1,3772	1,1754
Bank of Greece	2,0117	1,7292

	Osakaalud kapitali märkimises alates 01.02.2020 %	Osakaalud kapitali märkimises seisuga 31.01.2020 %
Banco de España	9,6981	8,3391
Banque de France	16,6108	14,2061
Banca d'Italia	13,8165	11,8023
Central Bank of Cyprus	0,1750	0,1503
Latvijas Banka	0,3169	0,2731
Lietuvos Bankas	0,4707	0,4059
Banque centrale du Luxembourg	0,2679	0,2270
Central Bank of Malta	0,0853	0,0732
De Nederlandsche Bank	4,7662	4,0677
Oesterreichische Nationalbank	2,3804	2,0325
Banco de Portugal	1,9035	1,6367
Banka Slovenije	0,3916	0,3361
Národná banka Slovenska	0,9314	0,8004
Suomen Pankki – Finlands Bank	1,4939	1,2708
Vahesumma – euroala riikide keskpangad	81,3286	69,6176
Българска народна банка (Bulgarian National Bank)	0,9832	0,8511
Česká národní banka	1,8794	1,6172
Danmarks Nationalbank	1,7591	1,4986
Hrvatska narodna banka	0,6595	0,5673
Magyar Nemzeti Bank	1,5488	1,3348
Narodowy Bank Polski	6,0335	5,2068
Banca Națională a României	2,8289	2,4470
Sveriges Riksbank	2,9790	2,5222
Bank of England	0,0000	14,3374
Vahesumma – euroalaväliste liikmesriikide keskpangad	18,6714	30,3824
Kokku*	100,0000	100,0000

* Tabelis esitatud vahe- ja kogusummad ei pruugi ümardamise tõttu ühtida kõikide arvude summaga.

EKP märgitud kapitali maht püsib pärast Inglise keskpanga EKPSist lahkumist muutumatuna 10 825 miljoni euro tasemel. Inglise keskpanga osa (14,3%) EKP märgitud kapitalis jagati ümber euroala keskpankade ja ülejäänud euroalaväliste riikide keskpankade vahel.

EKP sissemakstud kapital püsis samuti 2020. aastal muutumatuna 7659 miljoni euro tasemel, kuna ülejäänud riikide keskpangad pidid katma Inglise keskpanga sissemakstud osa (58 miljonit eurot) EKP kapitalis. Selle tagajärjel maksis Eesti Pank 3. veebruaril 2020 EKP-le 59 tuhat eurot. Euroala riikide keskpangad peavad oma suurenenud osakaalud EKP-le täies ulatuses sisse maksma kahe aastase osamaksena³⁰. Seega peab Eesti Pank maksma 2021. aastal 1,7 miljonit ja 2022. aastal 1,7 miljonit eurot.

Euroopa Liidu riikide keskpankade EKP kapitali sissemakstud osad on esitatud järgnevas tabelis.

	Märgitud kapital alates 01.02.2020 €	Sissemakstud kapital alates 01.02.2020 €	Märgitud kapital seisuga 31.01.2020 €	Sissemakstud kapital seisuga 31.01.2020 €
Nationale Bank van België / Banque Nationale de Belgique	320 744 959	276 290 917	273 656 179	273 656 179
Deutsche Bundesbank	2 320 816 566	1 999 160 135	1 988 229 048	1 988 229 048
Eesti Pank	24 800 091	21 362 892	21 303 614	21 303 614
Central Bank of Ireland	149 081 997	128 419 794	127 237 133	127 237 133
Bank of Greece	217 766 667	187 585 028	187 186 022	187 186 022

30 Selle tulemusel suureneb EKP sissemakstud kapital 7659 miljoni eurolt 2020. aastal 8270 miljoni euroni 2021. aastal ja 8880 miljoni euroni 2022. aastal.

	Märgitud kapital alates 01.02.2020 €	Sissemakstud kapital alates 01.02.2020 €	Märgitud kapital seisuga 31.01.2020 €	Sissemakstud kapital seisuga 31.01.2020 €
Banco de España	1 049 820 011	904 318 913	902 708 165	902 708 165
Banque de France	1 798 120 274	1 548 907 580	1 537 811 329	1 537 811 329
Banca d'Italia	1 495 637 102	1 288 347 435	1 277 599 809	1 277 599 809
Central Bank of Cyprus	18 943 762	16 318 228	16 269 986	16 269 986
Latvijas Banka	34 304 447	29 549 980	29 563 094	29 563 094
Lietuvos Bankas	50 953 308	43 891 372	43 938 704	43 938 704
Banque centrale du Luxembourg	29 000 194	24 980 876	24 572 766	24 572 766
Central Bank of Malta	9 233 731	7 953 971	7 923 905	7 923 905
De Nederlandsche Bank	515 941 487	444 433 941	440 328 813	440 328 813
Oesterreichische Nationalbank	257 678 468	221 965 204	220 018 269	220 018 269
Banco de Portugal	206 054 010	177 495 700	177 172 891	177 172 891
Banka Slovenije	42 390 728	36 515 533	36 382 849	36 382 849
Národná banka Slovenska	100 824 116	86 850 273	86 643 357	86 643 357
Suomen Pankki – Finlands Bank	161 714 781	139 301 721	137 564 190	137 564 190
Vahesumma – euroala riikide keskpangad	8 803 826 700	7 583 649 493	7 536 110 122	7 536 110 122
Българска народна банка (Bulgarian National Bank)	106 431 470	3 991 180	92 131 635	3 454 936
Česká národní banka	203 445 183	7 629 194	175 062 014	6 564 826
Danmarks Nationalbank	190 422 699	7 140 851	162 223 556	6 083 383
Hrvatska narodna banka	71 390 922	2 677 160	61 410 265	2 302 885
Magyar Nemzeti Bank	167 657 709	6 287 164	144 492 194	5 418 457
Narodowy Bank Polski	653 126 802	24 492 255	563 636 468	21 136 368
Banca Națională a României	306 228 625	11 483 573	264 887 923	9 933 297
Sveriges Riksbank	322 476 961	12 092 886	273 028 328	10 238 562
Bank of England	0	0	1 552 024 564	58 200 921
Vahesumma – euroalaväliste liikmesriikide keskpangad	2 021 180 370	75 794 264	3 288 896 948	123 333 636
Kokku*	10 825 007 070	7 659 443 757	10 825 007 070	7 659 443 757

* Tabelis esitatud vahe- ja kogusummad ei pruugi ümardamise tõttu ühtida kõikide arvude summaga.

Euroalaga liitumisel kohaldati Eesti Pangale EKPSi põhikirja artikli 48.2 sätet, mille järgi on keskpank kohustatud tasuma osa EKP reservidest, ümberhindluskontodest ning EKP riskieraldisest vastavalt oma kapitaliosalusele EKPs. Seoses kapitalivõtme korrigeerimisega vähenes Eesti Panga osa EKP reservides, ümberhindluskontodes ning riskieraldistes summas 391 tuhat eurot ning moodustas aasta lõpu seisuga 70 452 tuhat eurot.

KIRJE 11 – VÄLISVALUUTARESERVIDE ÜLEKANDMISEGA SAMAVÄÄRSED NÕUDED

Kirjel 11 kajastatakse Eesti Panga nõuded, mis tulenevad eurosüsteemiga liitumisel EKP-le üle kantud välisvaluutareservidest. Kõnealune välisvaluutareserv koosnes 85% ulatuses Jaapani jeenidest ja 15% ulatuses kullast. Nõuded on nomineeritud eurodes nende ülekandmise ajal kindlaks määratud väärtuse alusel. EKPSi põhikirja artikli 30.2 kohaselt on need summad fikseeritud vastavalt riikide keskpankade osakaalule EKP märgitud kapitalis. Välisvaluutas üle kantud nõuetelt makstav intress arvutatakse iga päev eurosüsteemi põhiliste refinantseerimisoperatsioonide hiliseima kehtiva intressi piirmäära kohaselt, arvestamata kulda, millelt intressi ei maksta.

Võttes arvesse (a) euroala riikide keskpankade (kes kandsid EKP-le üle välisvaluutareservi) suurenenud osakaalu EKP märgitud kapitalis pärast Inglise keskpanga lahkumist EKPSist ning (b) EKP nõukogu otsust vähendada euroala riikide keskpankade sissemaksete osakaale, nii et euroala riikide keskpankade poolt juba üle kantud välisvaluutareservide kogusumma jääks praegusele tasemele, korrigeeriti pisut Eesti Panga välisvaluutareservile vastavat nõuet. Seetõttu vähenes Eesti Panga osa EKP välisreservides 400 tuhat eurot.

	alates 01.02.2020 €	seisuga 31.01.2020 €
Nationale Bank van België / Banque Nationale de Belgique	1 469 828 529	1 465 002 366
Deutsche Bundesbank	10 635 248 657	10 643 868 063
Eesti Pank	113 647 559	114 047 653
Central Bank of Ireland	683 175 110	681 156 559
Bank of Greece	997 925 769	1 002 089 435
Banco de España	4 810 848 485	4 832 595 425
Banque de France	8 239 968 861	8 232 583 116
Banca d'Italia	6 853 825 810	6 839 555 945
Central Bank of Cyprus	86 810 662	87 100 418
Latvijas Banka	157 201 708	158 264 298
Lietuvos bankas	233 495 879	235 223 283
Banque centrale du Luxembourg	132 894 723	131 548 868
Central Bank of Malta	42 313 997	42 420 163
De Nederlandsche Bank	2 364 325 594	2 357 274 575
Oesterreichische Nationalbank	1 180 823 433	1 177 854 948
Banco de Portugal	944 251 976	948 484 720
Banka Slovenije	194 257 459	194 773 455
Národná banka Slovenska	462 031 148	463 840 148
Suomen Pankki – Finlands Bank	741 065 420	736 441 854
Kokku*	40 343 940 779	40 344 125 295

* Tabelis esitatud vahe- ja kogusummad ei pruugi ümardamise tõttu ühtida kõikide arvude summaga.

KIRJE 12 – NETONÕUDED SEOSSES EUROPANGATÄHTEDE JAOTAMISEGA EUROSÜSTEEMIS

Kirje 12 hõlmab Eesti Panga nõudeid eurosüsteemi vastu seoses europangatähtede jaotamisega eurosüsteemis (vt „Ringluses olevad pangatähed” ja „Eurosüsteemi-sisesed saldod” arvestuspõhimõtteid käsitlevas lisas).³¹ Nõuetelt makstav intress arvutatakse iga päev eurosüsteemi põhiliste refinantseerimisoperatsioonide hiliseima kehtiva intressi piirmäära kohaselt.

KIRJE 13 – MUUD EUROSÜSTEEMI-SISESED NÕUDED (NETO)

Kirjel 13 kajastatakse netonõuded, mis tulenevad TARGET2 konto saldost, eurosüsteemi riikide keskpankadelt kogutava ja neile jaotatava monetaartulu vahest tulenevast nõudest ning EKP kasumi vahejaotuse nõudest.

	tuhandetes eurodes	
	31.12.2020	31.12.2019
EKP kasumi vahejaotus	3 550	4 045
Monetaartulu ümberjaotamine	0	1 576
TARGET2	0	622 182
Kokku	3 550	627 803

31. detsembril 2019 sisaldab kirje netonõuet eurosüsteemi ees, mis tekib muude euroala riikide keskpankadega TARGET2 maksesüsteemi kaudu tehtud ülekannetest. 2020. aasta lõpus oli nende ülekannete tulemuseks netokohustus, mis kajastatakse kirjel 25 „Muud eurosüsteemi-sisesed kohustused (neto)“.

TARGET2 saldole makstav intress arvutatakse iga päev eurosüsteemi põhiliste refinantseerimisoperatsioonide hiliseima kehtiva intressi piirmäära kohaselt.

31 Eurosüsteemi europangatähtedega seoses valitud arvestusmetoodika kohaselt jaotatakse EKP-le ringluses olevate europangatähtede koguväärtusest iga kuu 8%. Ülejäänud 92% ringluses olevate europangatähtede väärtusest jaotatakse iga kuu riikide keskpankadele, kusjuures riikide keskpangad kajastavad bilansis oma europangatähtede osatähtsust EKP kapitali sisse makstud osa kohaselt. Eespool nimetatud arvestusmetoodika järgi riigi keskpangale jaotatud europangatähtede väärtuse ja ringlusesse lastud europangatähtede erinevus kajastatakse kirjel „Eurosüsteemi-sisesed netonõuded/netokohustused seoses europangatähtede jaotamisega eurosüsteemis“.

31. detsembril 2019. sisaldab kirje nõuet EKP vastu seoses monetaartulu ümberjaotamisega, mis tuleb eurosüsteemi riikide keskpankadelt kogutava ja neile jaotatava monetaartulu vahest (vt tulude-kulude aruande lisa kirje 35 „Monetaartulu puhastulem“). 2020. aasta lõpus oli monetaartulu ümberjaotamise tulemuseks netokohustus, mis kajastatakse kirjel 25 „Muud eurosüsteemi-sisened kohustused (neto)“.

Kirje hõlmab ka summasid, mida EKP peab euroala riikide keskpankadele maksma seoses kasumi vahejaotusega (vt „Euroopa Keskpanga kasumi vahejaotus“ arvestuspõhimõtteid käsitlevas lisas). EKP nõukogu otsuse kohaselt jaotas EKP oma 2020. aasta tulu 1260 miljonit eurot euroala riikide keskpankade vahel (vt tulude-kulude aruande lisa kirje 34 „Tulu aktsiatelt ja osalustelt“).

KIRJE 14 – MATERIAALNE JA IMMATERIAALNE PÕHIVARA

tuhandetes eurodes

Soetusmaksumus	Hooned	Riistvara	Tarkvara	Muu põhivara	Mootorsõidukid	Kokku
Jääk 2019. aasta lõpul	28 256	4 158	5 496	6 420	31	44 361
Soetatud	135	345	112	277	0	869
Maha kantud, müüdüd	-8	-428	-158	-865	0	-1 459
Jääk 2020. aasta lõpul	28 383	4 075	5 450	5 832	31	43 771
Akumuleeritud kulum						
Jääk 2019. aasta lõpul	16 572	2 940	3 685	5 639	31	28 867
Arvestatud	932	435	287	220	0	1 874
Vähendatud	-5	-428	-158	-865	0	-1 456
Jääk 2020. aasta lõpul	17 499	2 947	3 814	4 994	31	29 285
Jääkväärtus						
Jääk 2019. aasta lõpul	11 684	1 218	1 811	781	0	15 494
Jääk 2020. aasta lõpul	10 884	1 128	1 636	838	0	14 486
Ettemaksud põhivara eest						
Jääk 2019. aasta lõpul	9	0	208	0	0	217
Jääk 2020. aasta lõpul	7	0	340	103	0	450
Kokku põhivara						
Jääk 2019. aasta lõpul	11 693	1 218	2 019	781	0	15 711
Jääk 2020. aasta lõpul	10 891	1 128	1 976	941	0	14 936

Põhivara soetati 2020. aastal 870 tuhande euro eest (2019. aastal 1108 tuhande euro eest). Hoonete hangetest moodustasid peamise osa hoonete renoveerimistööd. Uuendati ventilatsioonisüsteemi ja muudeti turvalisemaks välisperimeetri ala. Riistvarahanked olid seotud infotehnoloogia seadmete soetamisega. Tarkvarahangetest olid suuremad andmekogumisportaali ja infoturbe tarkvara arendused. Inventarihangetest moodustasid suure osa pangatähtede sorteri litsentside uuendused ning panga audio-videosüsteemide väljavahetamine.

KIRJE 15 – MUUD FINANTSVARAD

Kirjel 15 kajastatakse Rahvusvaheliste Arvelduste Panga ja SWIFTi aktsiad.

Eesti Pangal on Rahvusvaheliste Arvelduste Pangas 214 aktsiat (200 hääleõigusega aktsiat) soetusmaksumusega 217 118 eurot ja 5 SWIFTi aktsiat soetusmaksumusega 17 150 eurot.

KIRJE 16 – BILANSIVÄLISTE INSTRUMENTIDE ÜMBERHINDLUSEST TULENEVAD ERINEVUSED

Kirjel 16 kajastatakse aasta lõpuks lõpetamata valuutavahetustehingute ja valuutaforvardite ümberhindlusest tulenevaid muutusi. Muutused tulenevad sellest, et tehingud hinnatakse ümber bilansipäeval kehtiva vahetuskursi alusel, võrreldes väärtusega eurodes, mis saadakse tehingute konverteerimisel vastava välisvääringu keskmise maksumuse alusel kõnealusel päeval.

KIRJE 17 – VIITLAEKUMISED JA ETTEMAKSTUD KULUD

Kirjel 17 on kajastatud finantsinstrumentide tekkepõhised intressid ning mitmesugused ettemakstud teenuste eest. Samuti kajastatakse sellel kirjel nõue finantsinspektsiooni vastu Eesti Panga osutatud teenuste ja käibevara hankimise eest.

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	31.12.2020	31.12.2019
Intressinõuded	49 807	57 684
Võlakirjad	44 493	43 340
Tuletistehingud	4 569	13 951
Rahapoliitika operatsioonid	530	187
Tähtajalised hoised ja arvelduskontod	214	197
Laenud	1	1
Pöördrepotehingud	0	8
Nõuded finantsinspektsiooni vastu	1 296	1 098
Ettemakstud kulud	1 055	976
Muud nõuded	168	186
Kokku	52 326	59 944

KIRJE 18 – MITMESUGUSED MUUD VARAD

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	31.12.2020	31.12.2019
Valuutavahetustehingud	18 538	9 057
Lisatagatise nõudega laenud	4 985	98
Eesti Panga töötajate laenud	3 343	3 808
Tuletistehingud	20	7
2018. aasta kasumi jaotuse korrigeerimine	0	3 176
Valuutaforvardtehingud	0	154
Muud	67	61
Kokku	26 953	16 361

Eesti Panga töötajatele on antud kinnisvaraga tagatud eluasemelaene maksimaalselt 30 aastaks. Enne 2012. aastat välja antud eluasemelaenude intressimäär on krediidasutustele makstav hoiustamise püsivõimaluse intressimäär, millele lisandub riskimarginaal, kuid kokku mitte üle intressimäära ülempiiri. Hoiustamise püsivõimaluse intressimäär oli võrdne EKP hoiuseintressimääraga, mis 2020. aastal oli –0,5% (2019. aastal –0,4% kuni –0,5%). Intressimäära ülempiir on kahekordne EKP põhiliste refinantseerimisoperatsioonidele kohaldatav intressimäär. Alates 2012. aastast välja antud eluasemelaenude intressimäär on kuue kuu EURIBOR, millele lisandub 0,5 %, kuid kokku mitte üle intressimäära ülempiiri. Alates 2014. aasta juunikuust välja antud eluasemelaenude intressimäär on kuue kuu EURIBOR, millele lisandub 1,25%. Lisaks on töötajatele antud õppelaene tähtajaga kuni kümme aastat ja intressimääraga 5% aastas. Alates 2015. aasta 1. juulist lõpetati Eesti Panga töötajatele laenude andmine.

Kirjel kajastatakse aasta lõpuks lõpetamata valuutavahetustehingute ja valuutaforvardite saldod. Need tulenevad sellest, et tehingud hinnatakse eurodesse ümber bilansipäeval kehtiva vastava valuuta keskmise kursi alusel, võrreldes seda euro väärtusega, millega tehingud esialgu kajastati.

2019. aastal kajastati kirjel 2018. aasta valuutavahetustehingute korrigeeritud summat. 2018. aruandeaasta korrigeerimata kasum jaotati täies mahus Eesti Panga reservidesse ja riigieelarvesse ning 2018. aasta finantsandmetes tekkinud vea korrigeerimise tulemusena tekkis 2018. aasta kohta katmata kahjum. Euroopa Keskpankade Süsteemi raamatupidamise ja finantsaruandluse õigusraamistiku kohaselt kajastatakse eelnenud aasta kahjum enne katmist kirjel „Mitmesugused muud varad“. Korrigeerimisest tulenevalt vähendati 2018. aasta kasumi jaotuse korrigeerimise summa võrra 2019. aasta kasumi jaotust.

KIRJE 19 – RINGLUSES OLEVAD PANGATÄHED

Kirje 19 kajastab Eesti Panga osa ringluses olevate europangatähtede koguväärtusest (vt „Ringluses olevad pangatähed” arvestuspõhimõtteid käsitlevas lisas). Eesti Panga tegelikult ringlusse lastud europangatähtede koguväärtus on väiksem kui pangatähtede jaotamise aluse kohaselt Eesti Pangale jaotatud europangatähtede väärtus. Erinevusest tulenev nõue kajastatakse bilansi kirjel 12 „Netonõuded seoses europangatähtede jaotamisega eurosüsteemis“.

	tuhandetes eurodes	
	31.12.2020	31.12.2019
Europangatähed	2 330 565	1 952 454
Europangatähtede korrigeerimine	1 708 099	1 701 028
EKP pangatähed (8%)	-323 278	-292 353
Kokku	3 715 386	3 361 129

KIRJE 20 – ARVELDUSKONTOD (SH KOHUSTUSLIKU RESERVI KATMISEKS)

Kirjel 20 on kajastatud Eesti krediiasutuste arvelduskontod Eesti Pangas. Krediiasutuste arvelduskontodel kohustusliku reservi katmiseks hoitava raha eest makstav intress arvutatakse eurosüsteemi põhiliste refinantseerimisoperatsioonide hiliseima kehtiva intressi piirmäära kohaselt. Reservihoiuseid, mis ületavad nõutava kohustusliku reservi, tasustatakse nullprotsendilise või hoiustamise püsivõimaluse intressimääraga, sõltuvalt sellest, kumb on madalam. Alates 30. oktoobrist 2019 võttis EKP nõukogu kasutusele reservidelt makstavate intresside kaheastmelise süsteemi, milles osa krediiasutuste hoitavast ülelikviidsusest (st kohustusliku reservi nõudeid ületavad reservihoiused) vabastatakse hoiustamise püsivõimaluse suhtes kohaldatavast negatiivsest intressimäärast. Sellelt osalt võetav aastaintressimäär on 0%. Kohustusliku reservi nõudeid ületav reservihoiuste maht, mis oli aasta lõpu seisuga vabastatud hoiustamise püsivõimaluse intressimäärast – nn vabastatud osa – oli kindlaks määratud krediiasutuse kohustusliku reservi 6-kordse nõudena³². Hoitavalt ülelikviidsuselt, mille suhtes vabastust ei kohaldata, tuleb ka edaspidi tasuda intressi, mille määr on 0% või võrdne hoiustamise püsivõimaluse intressimääraga, olenevalt sellest, kumb on madalam. Hoiustamise püsivõimaluse intressimäär on võrdne EKP hoiuseintressimääraga, mis 2020. aastal oli –0,5% (2019. aastal –0,4% kuni –0,5%). 2020. aastal oli krediiasutuste arvelduskontode keskmine saldo 5 704 645 245 eurot (2019. aastal 4 552 226 653 eurot).

KIRJE 21 – KOHUSTUSED EURODES TEISTE EUROALA RESIDENTIDE VASTU

Kirje 21 sisaldab peamiselt Eesti Pangas avatud finantsinspektsiooni ja tagatisfondi arvelduskonto saldod. Finantsinspektsiooni kontole arvestatakse intresse kord kuus arvelduskonto päeva jäägi alusel vastavalt EONIA (ingl euro overnight index average) intressimääradele, tagatisfondi kontole vastavalt hoiustamise püsivõimaluse intressimääradele.

KIRJE 22 – KOHUSTUSED EURODES EUROALAVÄLISTE RESIDENTIDE VASTU

Kirjel 22 kajastatakse euroalaväliste residentide hoiused eurodes ja eurodes nomineeritud repotehingud euroalaväliste residentidega.

KIRJE 23 – KOHUSTUSED VÄLISVÄÄRINGUS EUROALAVÄLISTE RESIDENTIDE VASTU

Kirjel 23 kajastatakse USA dollarites nomineeritud repotehingud euroalaväliste residentidega.

KIRJE 24 – RAHVUSVAHELISE VALUUTAFONDI ARVESTUSÜHIKUTE (SDR) VASTASKIRJE

Kirjel 24 kajastatakse kohustus IMFi vastu, mis tuleneb IMFi 2009. aasta 7. augusti otsusest suurendada kõigile liikmesriikidele suunatud SDRide emissiooni. Eesmärk oli liikmesriikide välisreserve toetades suurendada ülemaailmset likviidsust. SDRide jagamise tulemusena sai Eesti 61 965 241 SDRi (vt bilansi lisa kirje 2 „Nõuded Rahvusvahelise Valuutafondi vastu“).

³² EKP nõukogu võib aja jooksul seda kordajat hoitava ülelikviidsuse taseme muutumise järgi kohandada.

KIRJE 25 – MUUD EUROSÜSTEEMI-SISESED KOHUSTUSED (NETO)

Kirjel 25 kajastatakse netokohustused, mis tulenevad TARGET2 konto saldost ning eurosüsteemi riikide keskpankadelt kogutava ja neile jaotatava monetaartulu vahest tulenevast kohustusest.

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	31.12.2020	31.12.2019
TARGET2	1 006 172	0
Monetaartulu ümberjaotamine	10 194	0
Kokku	1 016 365	0

31. detsembril 2020 sisaldab kirje netokohustust eurosüsteemi ees, mis tekib muude euroala riikide keskpankadega TARGET2 maksesüsteemi kaudu tehtud ülekannetest. 2019. aasta lõpus oli nende ülekannete tulemuseks netonõue, mis kajastati kirjel 13 „Muud eurosüsteemi-sisesed nõuded (neto)“.

Netokohustus EKP vastu seoses monetaartulu ümberjaotamisega tuleneb eurosüsteemi riikide keskpankadelt kogutava ja neile jaotatava monetaartulu vahest (vt tulude-kulude aruande lisa kirje 35 „Monetaartulu puhastulem“). 2019. aasta lõpus oli monetaartulu ümberjaotamise tulemuseks netonõue, mis kajastati kirjel 13 „Muud eurosüsteemi-sisesed nõuded (neto)“.

KIRJE 26 – VIITVÕLAD JA ETTEMAKSTUD TULUD

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	31.12.2020	31.12.2019
Intressikohustused	15 019	15 932
Rahapoliitika operatsioonid	9 446	4
Tuletistehingud	5 560	15 819
SDRi emissioon	13	99
Repotehingud	0	10
Tasumata arved	1 624	853
Maksukohustused	1 297	1 206
Väljamaksmata töötasu	851	785
Puhkusereserv	626	508
Muud kohustused	120	357
Kokku	19 537	19 641

Kirjel 26 kajastatakse finantsinstrumentide tekkepõhised intressid ning bilansipäeval tähtaega ootavad arveldamata kohustused, millest suurema osa moodustavad maksmata arved Eesti Pangale osutatud teenuste eest ja maksukohustused.

KIRJE 27 – MITMESUGUSED MUUD KOHUSTUSED

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	31.12.2020	31.12.2019
Euromündid	66 785	60 915
Lisatagatise nõudega laenud	293	0
Valuutaforvardtehingud	122	0
Tuletistehingud	0	16
Muud kohustused	15	32
Kokku	67 215	60 963

Kirjel 27 kajastatakse peamiselt emiteeritud euromündid.

KIRJE 28 – ERALDISED

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	31.12.2020	31.12.2019
Eraldis finantsriskide katteks	92 600	81 600
Eesti kroonide vahetuskohustus	28 141	28 343

tuhandetes eurodes

	31.12.2020	31.12.2019
Rahapoliitika eesmärgil hoitavate väärtpaberite allahindlus	0	245
Kokku	120 741	110 188

Kirjel 28 kajastatakse eraldi finantsriskide katteks (riskieraldis), eraldi Eesti kroonide vahetuskohustuse täitmiseks ning eraldi ettevõtlussektori väärtpaberi väärtuse langusest.

Riskieraldise moodustamise eesmärk on katta rahapoliitiliste operatsioonide ja investeerimisvarade finantsriskid eraldistega. Riskieraldise suurendamisel on lähtutud erinevatest riskihinnangutest (ingl *Value at Risk, Expected Shortfall*). Eraldise suuruse määramisel on lisaks riskihinnangutele arvesse võetud viimasel viiel aastal riskieraldisse kantud summad (keskmiselt 11,1 miljonit eurot) ning panga reserveid maht. 2020. aasta 31. detsembri seisuga on täiendava riskieraldise suurus 11 miljonit eurot (2019. aastal 9,8 miljonit eurot) ning üldise riskieraldise suurus kasvas 92,6 miljoni euroni. Riskide suurenemine oli peamiselt tingitud varaostukava raames jätkunud väärtpaberioistudest³³ ning pandeemia majandusmõjude ohjeldamise uue erakorralise varaostukava väärtpaberioistudest. Kooskõlas EKPSi põhikirja artikliga 32.4 peavad eurosüsteemi riikide keskpangad väärtpaberituruprogrammi raames, laiendatud varaostukava raames (v.a valitsuste võlakirjad) ning pandeemia majandusmõjude ohjeldamise uue erakorralise varaostukava raames hoitavate väärtpaberite realiseeruvaid kahjumeid täies ulatuses jagama proportsionaalselt EKP kapitali sissemakstud osadega.

2016. aastal moodustati eraldi summas 29,6 miljonit eurot Eesti kroonide vahetuskohustuse täitmiseks, mis moodustas 66% vahetuskohustuse summast. Eraldise moodustamisel lähtuti teiste keskpankade varasemast vahetuskohustuse täitmise statistikast. Eraldise arvelt rahastatakse Eesti kroonide vahetusi eurode vastu. 2020. aastal vähendati eraldist Eesti kroonide tagastamise tõttu summas 202,1 tuhat eurot (2019. aastal 387,8 tuhat eurot). Eesti krooni pangatähti ja münte saab panga muuseumis eurodeks vahetada tähtajatult piiramatul koguses kursiga 1 EUR = 15,6466 EEK. Juhatus hindab Eesti kroonide vahetuskohustuse eraldise suurust igal aastal, võttes arvesse andmeid aasta lõpu seisuga.

Kooskõlas EKP nõukogu otsusega vastavalt EKPSi põhikirja artiklile 32.4 rahastavad rahapoliitilistest operatsioonidest tulenevate krediidiriskide katteks hoitavat eraldist kõik osalevate liikmesriikide keskpangad proportsionaalselt oma osaga EKP märgitud kapitalist selle aasta seisuga, mil esialgne väärtuse langus toimus. Võttes arvesse kõigi EKPSis osalevate liikmesriikide keskpankade 2018. aastal tehtud ning 2019. aastal korrigeeritud eraldisi, mis puudutavad rahapoliitiliste operatsioonidega seotud krediidiriske, kasutati 64 miljonit eurot, et katta kahjum, mis saadi 2020. aastal ühe eurosüsteemi keskpanga poolt ettevõtlussektori varaostukava raames ostetud ja allahinnatud väärtpaberite müügist. Sellest summast 174 208 eurot kaeti Eesti Panga poolt 2019. aastal loodud eraldisega. Pärast realiseeritud kahjumi katmist ulatus EKPSis osalevate riikide keskpankade kehtestatud eraldiste kasutamata jäänud summa kokku 26 miljoni euroni, mis kajastub EKPSis osalevate riikide keskpankade kasumiaruannetes vastavalt nende osakaalule EKP märgitud kapitalis 2018. aastal (samal aastal, kui väärtus langes). Eesti Panga puhul oli see summa 70 624 eurot, mis kajastatakse kirjel 35 „Monetaartulu puhastulem“.

2020. aastal ei tuvastatud rahapoliitiliste operatsioonidega seotud krediidiriske ning EKP nõukogu otsustas, et eraldise moodustamine ei ole vajalik.

KIRJE 29 – ÜMBERHINDLUSKONTOD

tuhandetes eurodes

	31.12.2020	31.12.2019
Aktsiafondid	30 167	19 275
Võlakirjad	23 593	7 965
Kuld	5 550	3 984

33 Laiendatud varaostukava hõlmab pandikirjade kolmandat ostukava (CBPP3), varaga tagatud väärtpaberite ostukava (ABSPP), avaliku sektori väärtpaberite ostukava (PSPP) ja ettevõtlussektori väärtpaberite ostukava (CSPP). Lisateavet varaostukava kohta saab EKP veebilehelt <http://www.ecb.europa.eu/mopo/implement/omt/html/index.en.html>

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	31.12.2020	31.12.2019
Võlakirjafondid	4 129	3 093
Välisvaluuta	19	154
Tuletistehingud	10	344
Kokku	63 468	34 815

Ümberhindluskontodel kajastatakse varade ja kohustuste realiseerimata tuludest tulenevad ümberhindlusreservid.

Aasta lõpu realiseerimata kulu kajastatakse tulude-kulude aruandes kuluna kirjel „Finantsvarade allahindlused”.

KIRJE 30 – KAPITAL JA RESERVID

Kapitali ja reservide muutused 2020. aastal on esitatud alljärgnevas tabelis.

	<i>tuhandetes eurodes</i>		
	31.12.2020	2019. aasta kasumi jaotus	31.12.2019
Põhikapital	100 000	0	100 000
Reservkapital	166 108	6 294	159 814
Erireserv	214 314	0	214 314
Kokku	480 422	6 294	474 128

Eesti Panga seaduse (EPS) paragrahvi 30 kohaselt suunatakse vähemalt 25% aastakasumist põhikapitali suurendamiseks kuni riigikogu poolt määratud summani.³⁴ Riigikogu poolt määratud summa on EPSis sätestatud põhikapitali suurus, milleks on 100 miljonit eurot.³⁵ Vähemalt 25% aastakasumist suunatakse Eesti Panga nõukogu otsusel reservkapitali täiendamiseks.³⁶ Eesti Panga nõukogu 28. aprilli 2015. aasta otsusega Eesti Panga 2014. aasta kasumi jaotamise kohta võrdsustus Eesti Panga reservkapital Eesti Panga põhikapitaliga. Reservkapitali võrdsustumisel põhikapitaliga otsustas riigikogu 12. aprillil 2016 jätkata Eesti Panga reservkapitali suurendamist 300 miljoni euron. Pärast nimetatud eraldiste tegemist võidakse osa kasumist Eesti Panga nõukogu otsuse alusel eraldada sihtkapitalide ja -fondide moodustamiseks ning täiendamiseks. Kasumi ülejäänud osa kantakse riigieelarvesse. Eesti Pank kandis 2020. aastal riigieelarvesse tavapärase 25% asemel 75% 2019. aasta korrigeerimata kasumist ehk 18,9 miljonit eurot. Erakorraliselt suure kasumijaotuse mõte oli anda panus riigi rahalise seisu tugevdamiseks seoses koroonakriisi negatiivse mõjuga riigieelarvele.

34 EPS § 30 lg 2.

35 EPS § 25 lg 2.

36 EPS § 30 lg 3.

TULUDE-KULUDE ARUANDE LISA

KIRJE 31 – PUHAS INTRESSITULU

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	2020	2019
Puhas intressitulu	26 849	29 425
Intressitulu	178 013	115 389
Tuletistehingud	116 490	62 041
Eurosüsteemi-sisesed saldod	31 670	30 360
Võlakirjad	24 900	18 392
Hoiused	2 761	920
Võlakirjafondid	1 953	2 828
Pöördrepotehingud	148	468
Arvelduskontod	68	333
Tähtajalised hoiused	16	40
Eesti Panga töötajate laenud	7	7
Intressikulu	-151 164	-85 964
Tuletistehingud	-127 951	-81 046
Võlakirjad	-12 704	-3 309
Eurosüsteemi-sisesed saldod	-9 459	-33
Repotehingud	-829	-735
Arvelduskontod	-221	-841

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	2020	2019
Eurosüsteemi-sisesed intressitulud	31 670	30 360
Rahapoliitilised operatsioonid	21 198	17 528
Rahapoliitika eesmärgil hoitavad väärtpaberid	10 472	12 832
Eurosüsteemi-sisesed intressikulud	-9 459	-33
Rahapoliitilised operatsioonid	-9 459	-33

KIRJE 32 – FINANTSTEHINGUTE, ALLAHINDLUSTE JA RISKIERALDISTE PUHASTULEM

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	2020	2019
Finantstehingute, allahindluste ja riskieraldiste puhastulem	-3 798	7 371
Realiseeritud kasum finantstehingutest	21 774	19 928
Võlakirjad	22 037	11 863
Aktsiafondid	2 370	2 592
Võlakirjafondid	173	204
Finantsvarahalduse kulu	-88	-129
Tuletistehingud	-603	907
Valuutakursi tulud/kulud	-2 115	4 491
Finantsvarade allahindlused	-14 572	-2 757
Valuutakursi realiseerimata kahjum	-14 394	-497
Võlakirjade realiseerimata kahjum	-145	-2 121

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	2020	2019
Laenuportfelli allahindluse netomuutus	-33	0
Tuletistehingute realiseerimata kahjum	0	-139
Eraldised finantsriskide katmiseks	-11 000	-9 800

KIRJE 33 – PUHASTULU TEHINGUTASUDEST JA MUUDEST TASUDEST

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	2020	2019
Puhastulu tehingutasudest ja muudest tasudest	328	285
Tulu tehingutasudest ja muudest tasudest	365	327
Arveldusteeninduse tulud	360	326
Trahvid, viivised ja muud tasud	5	1
Kulu tehingutasudest ja muudest tasudest	-37	-42
Komisjonitasud	-35	-41
Muud tasud	-2	-1

KIRJE 34 – TULU AKTSIA TELT JA OSALUSTELT

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	2020	2019
Tulu aktsiatelt ja osalustelt	8 478	8 295
EKP kasumi vahejaotus	3 550	4 045
EKP kasumi jaotamine	2 642	1 052
Dividendid investeeringutelt	2 178	2 644
Dividendid osalusest IMFis	108	490
Rahvusvaheliste Arvelduste Panga dividendid	0	64

Kirje hõlmab peamiselt Eesti Pangale jaotatud EKP tulu väärtpaberituruprogrammi, pandikirjade kolmanda ostukava, varaga tagatud väärtpaberite ostukava, avaliku sektori väärtpaberite ostukava ning pandeemia majandusmõjude ohjeldamise erakorralise ostukava (PEPP) raames ostetud väärtpaberitelt (vt „Euroopa Keskpanga kasumi vahejaotus” arvestuspõhimõtteid käsitlevas lisas).

KIRJE 35 – MONETAARTULU PUHASTULEM

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	2020	2019
Monetaartulu puhastulem	-9 949	1 772
Monetaartulu ümberjaotamine	-10 025	1 620
Eesti Panga kogutud monetaartulu	-22 211	-30 326
Eesti Pangale jaotatud monetaartulu	12 186	31 946
Eelmiste aastate monetaartulu korrigeerimine	-169	-44
Rahapoliitika eesmärgil hoitavate väärtpaberite allahindlus	245	196

Eurosüsteemi riikide keskpankade 2020. aastal kogutud monetaartulu puhastulem oli kokku 4323,3 miljonit eurot, mis sisaldab ka Eesti Panga osa. Eurosüsteemi kogutud monetaartulu jaotatakse riikide keskpankadele nende osa kohaselt EKP kapitali märkimise aluses. Eesti Panga 22,2 miljoni euro ulatuses kogutud monetaartulu ja Eesti Pangale jaotatud 12,2 miljoni euro suuruse monetaartulu erinevusest tekkis netotulemina 10,0 miljoni euro ulatuses kulu. Eesti Panga kogutud monetaartulu moodustavad eurosüsteemi-sisesed intressitulud ja -kulud, mis kajastatakse kirjel 31 „Puhastulem”. Eesti Pangale on jaotatud monetaartulu proportsionaalselt EKP kapitali sissemakstud osadega. Eesti Panga osatähtsus EKP sissemakstud kapitalis on 0,2817%.

See kirje sisaldab ka Eesti Panga osa realiseeritud kahjumist seoses 2020. aastal ühe eurosüsteemi keskpanga poolt ettevõtlussektori varaostukava raames ostetud väärtpaberite müügist ja 2019. aastal rahapoliitiliste operatsioonide kahjude tarbeks tehtud eraldise vabastamisest (vt bilansi lisa kirje 28 „Eraldised“).

Eurosüsteemi iga riigi keskpanga monetaartulu tekib riigi keskpanga märgitud varade tegelikust aastatulust, millest on maha arvatud kulud kohustuste baasi kuuluvatelt kohustustelt.

Märgitud varad koosnevad järgmistest kirjetest: rahapoliitiliste operatsioonidega seotud laenud eurodes euroala krediitiasutustele, rahapoliitika eesmärgil hoitavad väärtpaberid, EKP-le välisvaluutareservide ülekandmisega samaväärsed nõuded, eurosüsteemi-sisened netonõuded seoses TARGET2 tehingutega, eurosüsteemi-sisened netonõuded seoses europangatähtede jaotamisega eurosüsteemis, rohkem kui üheaastase tähtajaga rahapoliitiliste operatsioonide kvartali lõpus kajastatud kogutud intressinõue, piiratud kogus riikide keskpankade kullavarudest proportsionaalselt nende EKP kapitali sissemakstud osadega.

Kohustuste baas koosneb põhiliselt järgmistest kirjetest: ringluses olevad pangatähed, rahapoliitiliste operatsioonidega seotud kohustused eurodes euroala krediitiasutuste vastu, eurosüsteemi-sisened netokohustused seoses TARGET2 tehingutega, eurosüsteemi-sisened netokohustused seoses europangatähtede jaotamisega eurosüsteemis, rohkem kui üheaastase tähtajaga rahapoliitiliste operatsioonide kvartali lõpus kajastatud kogutud intressikohustus. Kohustuste baasi kuuluvatelt kohustustelt makstav intress arvatakse kogutavast monetaartulust maha.

Kulda ei peeta arvestuses tuluallikaks. Kooskõlas EKP 2. juuli 2009. aasta otsusega (EKP/2009/16) tagatud võlakirjade ostukava rakendamise kohta, 3. novembri 2011. aasta otsusega (EKP/2011/17) teise tagatud võlakirjade ostukava rakendamise kohta ja 4. märtsi 2015. aasta otsusega (EKP/2015/10) avaliku sektori väärtpaberite ostukava kohta võetakse rahapoliitika eesmärgil hoitavatelt väärtpaberitelt saadav tulu arvesse eurosüsteemi põhiliste refinantseerimisoperatsioonide hiliseima kehtiva intressi piirmäära kohaselt. Kui riigi keskpanga märgitud varade väärtus ületab kohustuste baasi väärtust või jääb sellele alla, siis erinevuse tasakaalustamiseks korrutatakse saadud tulemus iga päev eurosüsteemi põhiliste refinantseerimisoperatsioonide hiliseima kehtiva intressi piirmääraga ning arvestatakse monetaartulu jaotamisel aasta jooksul saadud tuluna või kuluna.

KIRJE 36 – MUUD TULUD JA KULUD

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	2020	2019
Muud tulud ja kulud	1 311	1 470
Muud tulud	1 342	1 470
Finantsinspektsiooni hüvitatavad kulud	824	752
Meenemüntide ning numismaatiliste toodete müügitulu	400	479
Euro meenemüntide vahetuskohustus	61	71
Varahalduse tulu	16	17
Tulu vara müügist	2	102
Renditulu	2	15
Muud tulud	37	34
Muud kulud	-31	0

Finantsinspektsiooni ja Eesti Panga koostööprotokolli kohaselt tasub inspektsioon Eesti Pangale osutatud tugiteenuste eest iga kuu 100% tugiteenuste maksumusest. Eesti Pank osutab finantsinspektsioonile infotehnoloogia-, raamatupidamis- ning kinnisvara- ja haldusteenust. Inspektsioon hüvitab neile soetatud põhivara amortisatsioonikulu.

Varahalduse tuludes kajastatakse Eesti Pangale makstav teenustasu tagatisfondi vahendite investeermise eest. Rendituludes kajastatakse Eesti Panga koolituskeskuse renditulud.

Muudes kuludes kajastatakse eelmiste perioodide kulud.

KIRJE 37 – PERSONALIKULU

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	2020	2019
Personalikulu	-10 550	-10 433
Töötasu	-7 684	-7 604
Sotsiaalmaks	-2 595	-2 569
Hüvitised ja soodustused	-213	-203
Töötuskindlustusmaks	-58	-57

Hüvitiste ja soodustuste kuludes kajastatakse peamiselt pensioni- ja haigushüvitised ning mitmesuugused toetused.

Eesti Panga töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale oli 2020. aastal 221,6 töötajat (2019. aastal 223,9 töötajat).

KIRJE 38 – HALDUSKULU

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	2020	2019
Halduskulu	-5 974	-6 231
Infotehnoloogia hoolduskulu	-2 327	-2 012
Finantsvara halduskulu	-1 515	-1 483
Kinnisvara remondi- ja halduskulu	-1 128	-985
Avalike suhete ja trükiste kulu	-222	-489
Majandusuuringute kulu	-218	-168
Bürookulud	-122	-162
Koolituskulu	-95	-180
Lähetuskulu	-62	-428
Side- ja transpordikulu	-43	-42
Õigusteeninduse, -ekspertiisi ja kohtukulu	-7	-7
Muud halduskulud	-235	-275

Halduskulude üldine langus 2020. aastal oli valdavalt tingitud tööreisidega seotud kulutuste vähenemisest. Vähenemise kaalusid osaliselt üles suuremad infotehnoloogia kulud, mille põhjuseks oli märkimisväärne nõudlus IT-teenuste järele seoses COVID-19 pandeemiast tingitud kaugtööga 2020. aastal.

Infotehnoloogia hoolduskuludes kajastatakse tarkvara ja riistvara hoolduse, andmeside ja hangete konsultatsioonide kulud.

Finantsvara halduskuludes kajastatakse turuinfo ostukulu, välisarvelduste teenustasu ja kulu ning välisreservide haldustasu.

Avalike suhete ja trükiste kuludes kajastatakse avalike ürituste kulu, trükiste kulu, infoagentuuride, avaliku veebi ja sidusandmebaaside kulu, avalike suhete uuringute ja teabekampaaniate kulu ning panga muuseumi kulu.

Lähetuskuludes kajastatakse töölähetusi Eesti Panga esindamisel ja koostöös rahvusvaheliste organisatsioonide ning finantsasutustega. Pandeemiaga seotud piirangute tõttu peeti enamik töökoosolekuid veebivormis. 2020. aastal toimus 141 lähetust (2019. aastal 619 lähetust).

KIRJE 39 – PANGATÄHTEDE TOOTMISE TEENUSED

Eesti Pank osaleb koostöös teiste euroala keskpankadega europangatähtede tootmises. Igal aastal tuleb toota euroala riikidele EKP nõukogu määratav sularahakogus. Eesti Pank hankis europangatähed ühishankega koostöös euroala seitsme teise keskpangaga. Tasuti eurosüsteemi teise seeria 20euroste pangatähtede tootmise eest.

KIRJE 40– MUUD PÕHITEGEVUSKULUD

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	2020	2019
Muud põhitegevuskulud	-587	-984
Müntide valmistamine	-249	-312
Meenemüntide ja numismaatiliste toodete valmistamine	-104	-378
Sularaharingluse korraldamine	-73	-87
Muud kulud	-161	-207

KIRJE 41 – TULETISTEHINGUD

	<i>tuhandetes eurodes</i>	
	31.12.2020	31.12.2019
Valuutavahetus- ja forvardtehingud		
Ost	3 916 847	1 080 513
Müük	-3 902 042	-1 071 301
Intressimäära futuuride lepinguline väärtus		
Ost	41 104	38 958
Müük	-54 458	-72 592
Valuutafutuuride lepinguline väärtus		
Ost	12 742	8 602
Müük	-8 124	-9 065
Intressimäära vahetustehingute lepinguline väärtus		
Ost	0	23 470
Müük	0	-33 465
Intressimäära optioonide lepinguline väärtus		
Ost	39 932	6 600
Müük	-44 200	-15 400

KIRJE 42 – TINGIMUSLIKUD KOHUSTUSED

Rahvusvaheliste Arvelduste Pank

Alates 1930. aastast eksisteerib tinglik kohustus Rahvusvaheliste Arvelduste Panga vastu, mis tähendab 75% suurust sisse maksmata osa Šveitsi kuldfrankides nomineeritud Rahvusvaheliste Arvelduste Panga aktsiate eest, mille summa oli 2020. aasta lõpul 593 tuhat eurot (vt bilansi lisa kirje 15 „Muud finantsvarad“).